

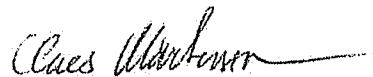
2012-02-23

Till Europeiska kommissionen
sg-national-parliaments@ec.europa.eu

Riksdagen har hänvisat *Kommissionens arbetsprogram 2012 Att skapa europeisk förnyelse*, KOM (2011) 777, till utrikesutskottet för granskning.

Utskottet har för kammaren redovisat sin granskning av arbetsprogrammet i utlåtande 2011/12:UU4. Beslut om utlåtandet fattades den 22 februari 2012.

Utlåtandet bifogas.

Claes Mårtensson
Biträdande riksdagsdirektör

Kommissionens arbetsprogram för 2012

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta utlåtande Kommissionens arbetsprogram för 2012, (KOM(2011) 777), som antogs den 15 november 2011. Finansutskottet och arbetsmarknadsutskottet har yttrat sig över arbetsprogrammet.

De aviserade initiativen i kommissionens arbetsprogram är till stor del inriktade på hanteringen av den ekonomiska krisen och ekonomisk återhämtning genom Europa 2020-strategin och den inre marknaden, men initiativen är också inriktade på andra utmaningar som klimat, asyl och migration m.m. Utskottet understryker vikten av att värna om ett öppet Europa – även i kristider. Öppenhet måste vara en vägledande princip inom alla EU:s samarbetsområden och grundläggande i alla initiativ och program som kommissionen har för avsikt att lansera.

Beträffande den ekonomiska krisen och EU:s långsiktiga konkurrenskraft framhåller utskottet vikten av att respekten återställs för stabilitets- och tillväxtpakten. Utskottet välkomnar de områden som kommissionen föreslår för lagstiftning på finansmarknadsområdet under 2012. Utskottet betonar dock att vissa åtgärder inte lämpar sig för harmonisering på EU-nivå och hänvisar bl.a. till att kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, som varit föremål för subsidiaritetsprövning under 2011, enligt riksdagens uppfattning strider mot subsidiaritetsprincipen. Utskottet erinrar också om att riksdagen i sitt utlåtande om EU:s långtidsbudget motsatt sig kommissionens förslag om att införa två nya medel; en skatt på finansiella transaktioner och en ny form av mervärdesbaserad avgift.

Utskottet understryker också vikten av att de akuta insatser som måste göras till följd av den ekonomiska krisen kompletteras med långsiktiga insatser för att öka EU:s konkurrenskraft. EU måste, för att möta den dubbla utmaningen med en åldrande befolkning och en hög andel utanför arbetskraften, använda sin arbetskraftspotential fullt ut. Utskottet understryker även vikten av att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden för att göra Europa till en konkurrenskraftig ekonomi. En öppnare arbetsmarknad bör bejakas, både inom unionen och i förhållande till övriga världen. Samtidigt understryks att sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitiken är och

ska förbli ett nationellt ansvar. Det är en viktig princip att medlemsstaterna har möjlighet att värna sina respektive arbetsmarknadsmodeller för att bidra till att fördelarna med arbetskraftens fria rörlighet förenas med socialt ansvar och goda arbetsförhållanden. Den svenska modellen, i form av bl.a. respekt för arbetsmarknadens parter autonomi och de avtal de träffat, måste värnas.

När det gäller miljö- och klimatfrågor välkomnar utskottet att kommissionen avser att fortsätta arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser globalt och bidra till konkreta resultat vid FN-konferensen om ekologisk hållbarhet och miljövänlig tillväxt, Rio+20.

Utskottet konstaterar att EU, för att öka sitt inflytande på den globala arenan, måste koppla samman sin interna politik med de yttre åtgärderna. Ett ökat inflytande i internationella sammanhang förutsätter också att EU har förmåga att agera i förhållande till de utmaningar som uppstår i närområdet. Såväl utvidgningen som den europeiska grannskapspolitiken är därför frågor som måste prioriteras även i fortsättningen. Vidare anser utskottet att en snabb och effektiv tillämpning av EU:s nya utvecklingspolitik bör prioriteras. I sammanhanget understryks behovet av samstämmighet mellan politikområden, att jämställdhetsperspektivet tydliggörs samt att kommissionen aktivt arbetar för att mobilisera resurser för biståndet så att EU:s samlade biståndsmål kan vara uppnått år 2015. Utskottet vill också påminna om sitt tidigare ställningstagande att den europeiska säkerhetsstrategin bör ses över för att bättre svara mot dagens utmaningar. Utskottet betonar särskilt vikten av att utveckla EU:s kapacitet för konfliktförebyggande och medling.

Utskottet välkomnar kommissionens planer att verka för att den nuvarande lagstiftningen effektiviseras och förenklas och understryker behovet av att principerna om subsidiaritet och proportionalitet följs. Med anledning av finansutskottets påpekande att kommissionens förslag till rättsakter i vissa fall brister avseende underlag för subsidiaritets- och proportionalitetsprövning, betonar utskottet vikten av att kommissionen kontinuerligt ser över sina arbetsmetoder i syfte att underlätta för de nationella parlamenten att utföra sina subsidiaritetsprövningar på ett effektivt sätt.

Beträffande EU:s långtidsbudget anför utskottet att EU-budgeten bör reformeras och moderniseras och framhåller särskilt vikten av att restriktivitet ska präglade budgetpolitiken i EU. Storleken på budgeten bör frysas i reala termer.

I utlåtandet finns en reservation från vardera Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Meddelandets huvudsakliga innehåll	5
Utskottets granskning	6
Övergripande frågor	6
Kommissionens meddelande	6
Utrikesutskottets överväganden	6
Att bygga en stabil och ansvarstagande europeisk union	7
Kommissionens meddelande	7
Utrikesutskottets överväganden	8
Att bygga en europeisk union med hållbar tillväxt och solidaritet	9
Kommissionens meddelande	9
Utrikesutskottets överväganden	10
Att ge EU en stark stämma i internationella sammanhang	12
Kommissionens meddelande	12
Utrikesutskottets överväganden	12
Bättre lagstiftning och effektiv tillämpning	13
Kommissionens meddelande	13
Utrikesutskottets överväganden	14
Reservationer	16
1. Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse – motiveringen (S)	16
2. Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse – motiveringen (MP)	20
3. Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse – motiveringen (SD)	22
4. Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse – motiveringen (V)	25
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över granskat dokument	27
<i>Bilaga 2</i>	
Förteckning över utlåtanden/List of Statements	28
<i>Bilaga 3</i>	
Finansutskottets yttrande	32
<i>Bilaga 4</i>	
Arbetsmarknadsutskottets yttrande	38

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse
Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation 1 (S) – motiveringen

Reservation 2 (MP) – motiveringen

Reservation 3 (SD) – motiveringen

Reservation 4 (V) – motiveringen

Stockholm den 14 februari 2012

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Kent Härstedt (S), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Kenneth G Forslund (S), Christer Winbäck (FP), Bodil Ceballos (MP), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Gustav Blix (M) och Robert Halef (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europeiska kommissionen antog den 15 november 2011 meddelande KOM (2011) 777 – Kommissionens arbetsprogram för 2012. Arbetsprogrammet inkom till riksdagen den 18 november 2011 och hänvisades den 15 december 2011 av kammaren till utrikesutskottet för granskning enligt 10 kap. 5 § riksdagsordningen.

Utrikesutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över arbetsprogrammet i fråga om sina respektive beredningsområden. Yttranden har lämnats in av finansutskottet och arbetsmarknadsutskottet.

Regeringen har sänt över en faktagromemoria (2011/12:FPM63).

Utrikesutskottet utgår i sitt utlåtande från de fyra huvudområden som kommissionen lyfter fram i sitt arbetsprogram:

- Att bygga en stabil och ansvarstagande europeisk union.
- Att bygga en europeisk union med hållbar tillväxt och solidaritet.
- Att ge EU en stark stämma i internationella sammanhang.
- Bättre lagstiftning och effektiv tillämpning.

Meddelandets huvudsakliga innehåll

Kommissionen anger i sitt årliga arbetsprogram sina politiska prioriteringar för år 2012. Prioriteringarna handlar om att bygga en stabil och ansvarstagande Europeisk Union, att bygga en union med hållbar tillväxt och solidaritet, att ge EU en stark stämma i internationella sammanhang samt att förbättra lagstiftningen och dess tillämpning.

Till programmet finns bifogat en förteckning med 129 initiativ som kommissionen planerar att presentera under år 2012 samt ytterligare ett sjuttio-tal förslag som kommissionen avser att lägga under år 2013 och 2014, dvs. återstoden av kommissionens mandatperiod.

Utskottets granskning

Övergripande frågor

Kommissionens meddelande

Kommissionen inleder sitt arbetsprogram med att konstatera att Europeiska unionen står inför den största utmaningen på en mansålder. Den finansiella krisen påverkar familjer, företag och samhällen i hela Europa. Enligt kommissionen råder det bred samstämmighet om att EU:s främsta prioritet bör vara att skapa en hållbar ekonomisk återhämtning med god sysselsättning. För att lyckas krävs ett aktivt samarbete mellan EU-institutionerna och medlemsstaterna. Kommissionens arbetsprogram för 2012 har upprättats med syfte att balansera behovet av att genomföra nya brådskande åtgärder med anledning av den ekonomiska krisen mot det pågående och långsiktiga arbetet med strukturella reformer i syfte att utforma en välmående och hållbar europeisk union för framtiden. Flertalet av förslagen har ett långsiktigt perspektiv vars målsättning är att öka konkurrenskraften, minska de sociala konsekvenserna av krisen och inrikta återhämtningen på en hållbar framtida utveckling. Kommissionen avser att prioritera de initiativ som snabbt kan få effekt på tillväxten och sysselsättningen och därmed bidra till de europeiska ekonomiernas återhämtning.

Utrikesutskottets överväganden

Utrikesutskottet har dubbla uppgifter när det gäller Europeiska unionen. Utskottet ansvarar t.ex. vid behov för riksdagens beredning av övergripande frågor som rör Europeiska unionen. Vidare har utskottet, enligt riksdagsordningen, ansvar för att följa EU-frågorna inom sitt beredningsområde som fackutskott. Kammaren har med stöd av 10 kap. 5 § riksdagsordningen hänvisat kommissionens arbetsprogram för 2010 till utskottet för granskning och skriftligt utlåtande. Syftet med ett utlåtande är att skapa debatt kring en fråga i ett tidigt skede och att redovisa olika synpunkter som kan vara av värde i den fortsatta hanteringen av frågan. Utlåtanden är att betrakta som preliminära synpunkter som ger uttryck för rådande åsiktsförhållanden i riksdagen vid tidpunkten för utlåtandebehandlingen. Utlåtanden är inte rättsligt bindande vare sig för riksdagens eller för regeringens senare ställningstaganden. Ett utlåtande ger dock regeringen en möjlighet att på ett tidigt stadium stämna av om dess ståndpunkter i EU-samarbetet är förankrade i riksdagen.

Utrikesutskottet konstaterar i likhet med regeringen att kommissionens arbetsprogram är ett viktigt dokument för att tidigt kunna identifiera frågor som kommer upp på EU:s dagordning såväl på kort som på medellång sikt. Det underlättar medlemsstaternas möjlighet att planera EU-arbetet och bidrar till öppenhet kring EU:s lagstiftningsprocess. Det är därmed också

ett dokument som ger en översiktlig bild av vilka EU-frågor som riksdagen kan ha anledning att återkomma till under 2012 och följande år. Fackutskott i riksdagen har i redan beslutade utlåtanden redovisat synpunkter på en rad frågor med anknytning till kommissionens arbetsprogram. I bilaga 2 till detta utlåtande finns en förteckning över totalt 40 utlåtanden som lämnats av riksdagens utskott sedan februari 2011.

De aviserade initiativen i kommissionens arbetsprogram är till stor del inriktade på hanteringen av den ekonomiska krisen och ekonomisk återhämtning genom Europa 2020-strategin och den inre marknaden, men innehåller också åtgärder för att hantera andra utmaningar som klimat, miljö, asyl och migration m.m.

Krishantering och långsiktiga insatser för att öka EU:s konkurrenskraft kommer att kräva mycket tid och uppmärksamhet av EU:s institutioner och medlemsländer de närmaste åren. Utrikesutskottet vill i detta sammanhang understryka vikten av att värna om ett öppet Europa. Öppenhet måste vara en vägledande princip inom EU:s alla samarbetsområden, däribland migration, frihandel och utvecklingssamarbete. Unionen måste hålla sina dörrar öppna i kontakterna med andra länder inom såväl utvidgningsprocessen som det östliga partnerskapet och Medelhavssamarbetet. Principen om att värna ett öppet Europa bör därmed vara grundläggande i alla initiativ och program som kommissionen har för avsikt att lansera under återstoden av sin mandatperiod.

Utrikesutskottet har i den fortsatta behandlingen av kommissionens arbetsprogram för 2012 valt att utgå från fyra huvudområden i enlighet med kommissionens prioriterade teman.

- Att bygga en stabil och ansvarstagande europeisk union.
- Att bygga en europeisk union med hållbar tillväxt och solidaritet.
- Att ge EU en stark stämma i internationella sammanhang.
- Bättre lagstiftning och effektiv tillämpning.

Att bygga en stabil och ansvarstagande europeisk union

Kommissionens meddelande

Kommissionen lägger stor vikt vid åtgärder för att hantera skuldkrisen och för att vända ekonomin mot tillväxt och ökad sysselsättning. Genomförandet av Europa 2020-strategin och paketet om ekonomisk styrning är viktiga element i detta arbete. Det finns enligt kommissionen behov av att agera snabbt och bestämt för att genomföra och tidigarelägga reformer.

En viktig del i detta arbete är reformeringen av finanssektorn. Kommissionen anger att flera initiativ redan har antagits eller lagts fram, däribland förslag till lagstiftning om derivat, kreditvärderingsinstitut, kapitaltäckningskrav, sundare och mer insynsvänliga värdepappersmarknader samt åtgärder mot marknadsmissbruk. Kommissionen anser att EU bör ha som målsättning att slutföra reformerna under 2012. Ytterligare förslag kommer att

presenteras under 2012, bl.a. lagstiftning om skydd av investerare och en översyn av bestämmelserna om kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag).

Kommissionen påtalar vidare att EU:s tillväxtagenda utgör ett viktigt bidrag till arbetet med att återställa statsfinanserna. Kommissionen understryker att det är medlemsstaterna som beslutar om beskattning, men att EU-åtgärder, t.ex. de redan presenterade förslagen om energibeskattnings, finansiell transaktionsskatt och en gemensam konsoliderad bolagsskattebas, kan hjälpa medlemsstaterna att se till att välfärden kan fortsätta att finansieras även i framtiden. Under 2012 kommer kommissionen att lägga grunden för ett modernt momssystem för att göra det möjligt att förenkla för små och medelstora företag som verkar i flera länder. En strategi för hur medlemsstaterna kan hantera s.k. skatteparadis kommer också att föreslås. Vidare kommer kommissionen att lägga förslag om straffrättsligt skydd av EU:s ekonomiska intressen.

Utrikesutskottets överväganden

Europeiska rådet enades vid sitt möte den 30 januari om ett fördrag om en förstärkt ekonomisk union, den s.k. finanspakten. Avsikten är att den nya finanspakten ska minimera risken att Europa ännu en gång hamnar i ett svårt ekonomiskt läge. Vid mötet anmälde Sverige och 24 andra medlemsstater sin avsikt att ansluta sig till pakten som innebär striktare budgetregler för euroländerna. EU-länder utanför euroområdet som undertecknar fördraget omfattas inte av reglerna förrän de inför euron. De kan frivilligt binda sig till delar av fördragets regler och får delta i minst ett eurotoppmöte per år. EU-länder utanför euroområdet ska enligt överenskommelsen också informeras om förberedelser inför och resultat av eurotoppmöten. Enligt uppgift avser regeringen att återkomma till riksdagen under hösten 2012 med en proposition som innehåller förslag om godkännande av fördraget om en förstärkt ekonomisk union. Ett svenskt deltagande i finanspakten påverkar inte Sveriges status när det gäller ett eventuellt eurointräde.

Finansutskottet framhåller i sitt yttrande vikten av att respekten återställs för stabilitets- och tillväxtpakten. Det långsiktiga ansvaret för de offentliga finanserna och den samhällsekonomiska stabiliteten i medlemsstaterna är av central betydelse, både för att bevara trovärdigheten för finanspolitiken och för att förhindra stora och drastiska nedskärningar i välfärdssystemen.

Beträffande utvecklingen på finansmarknadsområdet välkomnar finansutskottet kommissionens arbete med att skapa en välfungerande finanssektor och anser att de områden som kommissionen föreslår för lagstiftning 2012 är relevanta för det arbetet. Finansutskottet betonar dock att vissa åtgärder inte lämpar sig för full harmonisering på EU-nivå. Som exempel kan nämnas kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (KOM(2011) 452 slutlig) som var föremål för subsidiaritetsprövning under hösten 2011. Finansutskottet understryker i ett motiverat yttrande, vilket senare fått riksdagens stöd, att det måste vara

upp till medlemsstaterna själva att höja nivån på de grundläggande kapitalkraven om de anser det vara nödvändigt för att säkerställa den finansiella stabiliteten på nationell nivå. Enligt finansutskottets mening strider det förslaget i dess nuvarande skick mot subsidiaritetsprincipen.

Finansutskottet motsätter sig också, med stöd av skatteutskottet, kommissionens förslag om att införa två nya medel, en skatt på finansiella transaktioner och en ny form av mervärdesskattebaserad avgift. Denna fråga har tidigare behandlats i finansutskottets utlåtande om EU:s långtidsbudget (2011/12:FiU14).

Utrikesutskottet ansluter sig till finansutskottets ställningstaganden i dessa frågor.

Att bygga en europeisk union med hållbar tillväxt och solidaritet

Kommissionens meddelande

Kommissionen påtalar att för att återställa hållbar tillväxt och skapa sysselsättning krävs åtgärder från EU:s och medlemsstaternas sida som ökar konkurrenskraften och främjar social delaktighet. Kommissionen menar vidare att den inre marknaden är EU:s viktigaste verktyg för tillväxt och sysselsättning. Av detta skäl understryks vikten av skyndsam behandling av de tolv huvudförslagen i inre marknadsakten. Arbetet med att fördjupa tillämpningen och genomförandet på den inre marknaden kommer att fortsätta under 2012.

En annan hävstång för ekonomisk tillväxt som kommissionen nämner är genomförandet av den inre energimarknaden till 2014. Nya förslag om avreglering av järnvägstrafiken är också att vänta och kommer enligt kommissionen att bidra till minskade koldioxidutsläpp, ökad konkurrenskraft och nya innovativa och kundinriktade lösningar. Den digitala inre marknaden kommer att utvecklas och kommissionen avser att lägga förslag i syfte att främja den gränsöverskridande elektroniska handeln. På konsumentområdet väntas förslag om nya produktsäkerhetsåtgärder och gemensamma regler för klagomål.

Kommissionen konstaterar att sysselsättningen är en av Europas största utmaningar och menar att EU kan bidra väsentligt till arbetet genom de flaggskeppsinitiativ som presenterats inom ramen för Europa 2020-strategin och förslagen till den nya Europeiska socialfonden, globaliseringsfonden och Erasmusprogrammet. Kommissionen kommer att beskriva hur EU kan bidra till hanteringen av ungdomsarbetslösheten, genom att bl.a. främja arbetslösa ungdomars rörlighet.

Under 2012 kommer kommissionen att arbeta vidare mot en resurseffektiv och koldioxidsnål ekonomi. Kommissionen understryker vidare vikten av att anta förslaget till direktiv om energieffektivitet och förordningen om investeringar i energiinfrastruktur. Förslag om bättre ramar för kärnsäkerhet och en strategi för att påskynda utvecklingen av förnybar energi på

EU:s inre marknad är också att vänta. Kommissionen kommer också att fortsätta arbetet för att minska utsläppen av växthusgaser globalt. Nya åtgärder för att bidra till att nå klimat- och energimålen utlovas.

Kommissionen anger vidare att säkerhet och rättvisa i ett Europa utan gränser är en prioriterad fråga och att EU måste gå vidare för att nå resultat med Stockholmsprogrammet och att hitta lösningar på centrala frågor som asylpolitiken och internetsäkerhet. En särskild strategi för att förebygga och motverka människohandel kommer att läggas fram.

Utrikesutskottets överväganden

Utrikesutskottet konstaterar att riksdagen våren 2010 beslutade om ett utlåtande över framtidsstrategin Europa 2020 (utl. 2009/10:FiU29). I finansutskottets utlåtande, som fått riksdagens stöd, berörs ett flertal områden som har anknytning till kommissionens arbetsprogram för 2012, bl.a. understryks betydelsen av forskning för den långsiktiga ekonomiska utvecklingen, vikten av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken samt frågan om kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Utrikesutskottet anser att finansutskottets utlåtande har fortsatt giltighet och vill betona vikten av att de akuta insatser som måste genomföras till följd av den ekonomiska krisen kompletteras med långsiktiga insatser för att öka EU:s konkurrenskraft. Enligt utrikesutskottets uppfattning är den inre marknaden ett viktigt instrument för att åstadkomma hållbar tillväxt och skapa arbetstillfällen i Europa, och utskottet välkomnar därför att Danmark, under sitt ordförandeskap i EU våren 2012, har som en av sina viktigaste prioriteringar att förstärka inre marknadsarbetet i EU, bl.a. genom att skapa en väl fungerande inre marknad för digitala produkter och tjänster. Utrikesutskottet välkomnar också att det danska ordförandeskapet lyfter fram respekt för arbetsrätt och arbetsskydd som en förutsättning för den fria rörligheten och en fungerande inre marknad.

Arbetsmarknadsutskottet betonar i sitt yttrande att EU, för att möta den dubbla utmaningen med en åldrande befolkning och en hög andel utanför arbetskraften, måste använda sin arbetskraftspotential fullt ut. En ökad sysselsättningsgrad kommer att få dubbel effekt genom att såväl stimulera möjligheterna för tillväxt som förbättra de långsiktiga offentliga finanserna. Arbetsmarknadsutskottet menar att det framför allt är medlemsländerna som måste anta denna utmaning. Sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitiken är och ska förbli ett nationellt ansvar. Det är enligt arbetsmarknadsutskottet viktigt att den svenska regeringen håller emot en utveckling på arbetsmarknadsområdet i en överstatlig riktning i det fortsatta EU-arbetet. I synnerhet gäller det värmandet av den svenska modellen i form av bl.a. respekt för arbetsmarknadens parter autonomi och de avtal som de har träffat med varandra.

Arbetsmarknadsutskottet understryker i sitt yttrande att det är nödvändigt att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden för att göra Europa till en konkurrenskraftig ekonomi med hög tillväxt och sysselsättning.

Arbetsmarknadsutskottet välkomnar också att kommissionen uppmärksammar osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män, men menar samtidigt att det, för att uppnå Europa 2020-strategins mål, vore önskvärt om kommissionen på ett tydligare sätt lät ett jämställdhetsperspektiv genomsyra även de centrala sysselsättningspolitiska initiativen. Vidare lyfter arbetsmarknadsutskottet fram vikten av att underlätta för funktionshindrade att komma in på arbetsmarknaden. Vad gäller ungdomars väg till arbete anser man att det är av särskild vikt att fånga upp den grupp unga som riskerar att permanent utestängas från arbetsmarknaden, samtidigt som man betonar att även frågan om hur ungas situation på arbetsmarknaden ska stärkas i första hand är ett nationellt ansvar, där EU:s roll bör vara stödjande och kompletterande. I sitt yttrande framhåller arbetsmarknadsutskottet även god arbetsmiljö som ett viktigt konkurrensmedel i framtidens globala ekonomi och välkomnar att kommissionen aviserar flera förslag med sikte på en bättre arbetsmiljö.

Arbetsmarknadsutskottet framhåller slutligen att Europa bör bejaka en öppnare arbetsmarknad, både inom unionen och i förhållande till övriga världen. Samtidigt betonar man att det är en viktig princip att medlemsstaterna inom ramen för EU-rätten har möjlighet att värna och utveckla sina respektive arbetsmarknadsmodeller för att bidra till att fördelarna med arbetskraftens fria rörlighet förenas med ett socialt ansvar och goda arbetsförhållanden.

Utrikesutskottet har ovan lyft fram vikten av att värna om ett öppet Europa och instämmer i detta sammanhang i arbetsmarknadsutskottets uppfattning att en öppnare arbetsmarknad måste bejakas. Samtidigt måste, som arbetsmarknadsutskottet framhåller, medlemsstaterna ha möjlighet att utveckla sina egna arbetsmarknadsmodeller. Utrikesutskottet ställer sig bakom arbetsmarknadsutskottets ställningstagande att arbetsmarknadspolitik är och förblir ett nationellt ansvar samtidigt som medlemsstaterna kan dela erfarenheter och inspirera varandra till förbättringar. Även i övrigt ansluter sig utrikesutskottet till arbetsmarknadsutskottets ställningstaganden i yttrandet.

Vad gäller miljö- och klimatfrågor välkomnar utrikesutskottet att kommissionen enligt arbetsprogrammet kommer att fortsätta arbetet för att minska utsläppen av växthusgaser globalt och bidra till konkreta resultat vid FN-konferensen Rio+20 om ekologisk hållbarhet och miljövänlig tillväxt. Utrikesutskottet avser att mer utförligt behandla internationella miljöfrågor, bl.a. Rio+20, under våren 2012 (2011/12:UU12). Utskottet välkomnar att regeringen, genom biståndsminister Gunilla Carlsson, har inbjudit riksdagen till ett brett deltagande i regeringens delegation vid Rio+20.

Utrikesutskottet välkomnar att kommissionen avser att agera för att genomföra handlingsplanen för Stockholmsprogrammet (2010–2014) som antogs under det svenska ordförandeskapet 2009. Utskottet konstaterade i sin granskning av den europeiska grannskapspolitiken (2011/12:UU5) att programmet står för ett tryggare och öppnare Europa där enskildas rättighe-

ter och behov värnas och där en viktig utgångspunkt är individen och dennes rättigheter. I programmet anges hur EU bör arbeta för att garantera respekt för grundläggande friheter och integritet och samtidigt garantera säkerheten i Europa. Genom programmet uppmanas EU:s institutioner att stödja och främja unionens och medlemsstaternas arbete mot straffrihet och att bekämpa folkmord, brott mot mänskligheten och krigsbrott och att i samband med detta främja samarbete med Internationella brottmålsdomstolen (ICC).

Att ge EU en stark stämma i internationella sammanhang

Kommissionens meddelande

Kommissionen understryker att EU måste vara redo att reagera på förändringar i omvärlden. För att öka sina möjligheter att påverka internationella skeenden menar kommissionen att EU måste koppla samman sin interna politik med de yttre åtgärderna. Handel, utveckling, diplomati, utvidgning, grannskapspolitiken och krishantering utgör ryggraden i EU:s yttre åtgärder. De kan ge full effekt när de kombineras med inre åtgärder som den inre marknaden, miljöpolitiken, energipolitiken och penningpolitiken, vilka alla kraftigt påverkar även omvärlden.

Kommissionen påtalar vidare att det europeiska välståndet är beroende av den internationella konkurrenskraften. Det övergripande målet för EU:s handelspolitik är visserligen att framgångsrikt avsluta pågående multilaterala förhandlingar, men också europeiska företag och konsumenter måste gynnas med hjälp av bilaterala handelsavtal med tredjelandspartner. Därför undersöks möjligheterna till ett frihandelsavtal med Japan och ett investeringsavtal med Kina.

Kommissionen konstaterar vidare att solidaritet är en grundläggande värdering inom EU och att EU är världens största givare av utvecklingsbistånd. En snabb och effektiv tillämpning av EU:s nya utvecklingspolitik med särskild inriktning på millenniemålen för utveckling är därför viktig.

Utvidgningsprocessen kommer att fortsätta under 2012 och unionen förbereder sig för att ta emot Kroatien som den 28:e medlemmen i EU.

Utrikesutskottets överväganden

Utrikesutskottet konstaterar att EU intar en särställning i svensk utrikes- och säkerhetspolitik och instämmer i kommissionens bedömning att EU, för att öka sitt inflytande på den globala arenan, måste koppla samman sin interna politik med de yttre åtgärderna. I det sammanhanget vill utrikesutskottet betona vikten av att EU:s åtgärder i internationella sammanhang utgår från de principer som anges i Lissabonfördraget (artikel 21.1), dvs. demokrati, mänskliga rättigheter, jämlikhet och solidaritet samt respekt för principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten.

Ett ökat inflytande från Europeiska unionen på den globala arenan förutsätter också förmåga att agera i förhållande till en rad utmaningar i unionen och dess närområde. Såväl utvidgningen som den europeiska grannskapspolitiken är frågor som måste prioriteras även i fortsättningen.

Att bidra till demokratisk utveckling och ekonomisk integration i närområdet är en av EU:s mest centrala utrikespolitiska uppgifter. Utrikesutskottet har under året lämnat ett utlåtande om den europeiska grannskapspolitiken (2011/12:UU5). Utskottet konstaterar bl.a. att händelserna i södra Medelhavsområdet och den översyn av grannskapspolitiken som genomförts under 2010 visar att EU:s hittillsvarande stöd till politiska reformer i området generellt sett haft begränsad inverkan. EU måste enligt utrikesutskottet lära av de misstag som begåtts i grannskapspolitiken hittills och utforma en politik som i högre grad är inriktad på stöd till demokratin. För grannländerna och deras medborgare måste fördelarna med ett fördjupat samarbetet med EU bli tydligare.

Utrikesutskottet anser att en snabb och effektiv tillämpning av EU:s nya utvecklingspolitik bör prioriteras. I sammanhanget vill utskottet särskilt betona vikten av samstämmighet mellan politikområden, att jämställdhetsperspektivet tydliggörs samt att kommissionen aktivt arbetar för att mobilisera resurser för biståndet så att EU:s samlade biståndsmål kan uppnås 2015.

Utrikesutskottet har i betänkande 2011/12:UU1 framhållit behovet att se över den europeiska säkerhetsstrategin från 2003 för att den bättre ska svara mot dagens utmaningar och utgöra en strategisk vägledning för EU:s engagemang i internationella frågor. I sammanhanget vill utskottet betona vikten av att utveckla EU:s kapacitet att förebygga konflikter och medla och att öka effektiviteten i insatserna genom en konsekvent användning av de instrument som står till EU:s förfogande.

Bättre lagstiftning och effektiv tillämpning

Kommissionens meddelande

Kommissionen understryker att dess rätt att lägga fram förslag och dess ansvar som fördragets väktare ger den ett särskilt ansvar för att EU:s lagstiftningsarbete fungerar väl, att lagarna uppfyller stränga kvalitetskrav med avseende på effektivitet och relevans och att de administrativa bördorna hålls så små som möjligt.

Vad gäller EU:s fleråriga budgetram menar kommissionen att den har föreslagit en modern budget som kompletterar de nationella utgifterna på områden där EU-åtgärder ger ett tydligt mervärde.

Under 2012 kommer minimitiden för remisser att förlängas från åtta till tolv veckor. Ändringen kommer att förbättra möjligheterna att ge de som berörs möjlighet att yttra sig om åtgärderna. Vad gäller administrativa bördor kommer målet om en 25-procentig minskning att ha överträffats i slutet av 2012. Ansträngningarna för att minska de administrativa bördorna ytterligare kommer dock att fortsätta. Kommissionen kommer särskilt att

utreda hur EU-bestämmelserna påverkar småföretag och vid behov föreslå undantag eller skräddarsydda lösningar för mikroföretag. Kommissionen kommer också att lägga fram de första resultaten av kontroller av bestämmelsernas ändamålsenlighet.

Utrikesutskottets överväganden

För att hantera de utmaningar som Europeiska unionen står inför behöver genomförandet av unionens politik förbättras genom att de instrument som finns görs mer effektiva och moderniseras för att anpassas till dagens och morgondagens utmaningar. Utrikesutskottet välkomnar därför kommissionens planer att verka för effektivisering och förenkling av den nuvarande lagstiftningen.

När det gäller hur nya förslag från kommissionen hanteras har finansutskottet betonat i sitt yttrande att en viktig beståndsdel i EU-samarbetet är principerna om subsidiaritet och proportionalitet och understrukit vikten av att dessa följs. Som framgår av bilaga 2 har riksdagen under 2011 behandlat en stor mängd subsidiaritetsärenden. Finansutskottet påpekar att det är angeläget att förslag från kommissionen som ska bli föremål för subsidiaritetsprövning och som består av både ett direktiv och en förordning överlämnas till de nationella parlamenten vid den tidpunkt då båda rättsakterna har översatts till samtliga språk inom EU. Det har förekommit att åttaveckorsfristen börjat löpa för ett av förslagen innan det andra förslaget hunnit översättas, vilket avsevärt har försvårat finansutskottets arbete med att göra en grundlig subsidiaritetsprövning. Vidare vill finansutskottet uppmärksamma att det framgår av artikel 5 i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna att utkastet till lagstiftningsakter ska motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Finansutskottet finner det mycket otillfredsställande att sådana redovisningar saknats eller varit bristfälliga i flera av de kommissionsförslag som man behandlat eftersom det innebär ett merarbete att i efterhand söka få en motivering av förslagens förenlighet med subsidiaritetsprincipen i det redan pressade tidsschemat på åtta veckor som gäller för subsidiaritetsprövningar. Utrikesutskottet instämmer i finansutskottets ställningstaganden och understryker vikten av att kommissionen kontinuerligt ser över sina processer för att åtgärda dessa problem.

I detta sammanhang vill utrikesutskottet även påminna om konstitutionsutskottets ställningstagande i betänkande 2005/06:KU10. Konstitutionsutskottet konstaterar där att en stor del av de regler som är av betydelse för medborgarna i Sverige och för det ekonomiska livet i landet nu utgörs av EU-rätten. Konstitutionsutskottet finner det särskilt angeläget att den svenska hållningen i unionssamarbetet innebär att kraven på enkelhet och klarhet hävdas med kraft. Utrikesutskottet instämmer i denna bedömning.

Beträffande EU-budgeten anför finansutskottet i sitt yttrande att man är överens med kommissionen om att EU-budgeten bör reformeras och moderniseras och framhåller särskilt vikten av att restriktivitet ska präglade budget-

politiken i EU. Vidare hänvisar finansutskottet till sitt utlåtande 2011/12: FiU14 där man anför att det är positivt att kommissionens budgetförslag innebär ökning på områden som bidrar till tillväxt och har ett tydligt europeiskt mervärde såsom infrastrukturinvesteringar och forskning samt att minskningar föreslås inom jordbruks- och sammanhållningspolitiken. Däremot understryker finansutskottet bl.a. att den är kritisk till kommissionens förslag när det gäller storleken på budgeten, som enligt finansutskottet bör frysas i reala termer. Utrikesutskottet instämmer i finansutskottets ställningstagande.

Kommissionens arbetsprogram har i övrigt inte gett upphov till någon särskild hantering eller några särskilda iakttagelser.

Reservationer

Utrikesutskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse – motiveringen (S)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Kent Härstedt (S), Carin Runesson (S), Olle Thorell (S) och Kenneth G Forslund (S).

Ställningstagande

År 2012 kommer EU att präglas av ekonomisk kris. EU:s medlemsstater möter betydande utmaningar på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är rekordhög och ungdomsarbetslösheten utgör ett enormt hot. Utöver den aktuella krisen i flera medlemsländer möter Europa allt skarpare global konkurrens liksom växande krav på kompetens och rörlighet på arbetsmarknaden. Att bekämpa arbetslösheten och skapa förutsättningar för en hållbar och uthållig tillväxt är enligt vår mening den absolut viktigaste politiska uppgiften. Helt andra och mer omfattande insatser behövs inom detta område än vad som föreslås i kommissionens arbetsprogram.

EU:s nuvarande fokus på svältkurer för de krisande euroländerna och upprepade attacker på löntagarnas rättigheter måste mötas av offensiva förslag som gynnar ekonomisk tillväxt, forskning och utbildning och kompetensutveckling samt aktiva insatser för att motverka arbetslösheten. Här finns en tydlig ideologisk skiljelinje i politiken. Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera massarbetslöshet vare sig i Sverige eller i EU. Därför måste tillväxt och jobb sättas högst på agendan. De ensidiga och extrema åtstramningar som hittills dominerat krishanteringens har i realiteten fött en tillväxtkris. Med den nuvarande politiken räknar EU-kommissionen med att den årliga tillväxten inom EU under de kommande tio åren endast når upp till 1,25 procent. Det är hela 1 procentenhet lägre än förra decenniets snitt. Med så låg tillväxt går det varken att upprätthålla konkurrenskraften eller att effektivt sanera statsfinanserna. Politiken måste därför bli mer balanserad. Solida besparingar måste kompletteras med en mer seriös tillväxtsatsning. Europas framtid ligger inte i att konkurrera med låga löner utan med kompetens. Det kräver offentliga investeringar i utbildning, forskning och innovationsfrämjande insatser. Stark konkurrenskraft är för oss socialdemokrater förknippad med ett väl fungerande arbetsrättsligt skydd för arbetstagarna, trygga anställningar och goda arbetsvillkor. Framtidens EU måste vara ett socialt EU. Den höga arbetslösheten riskerar att leda till en tudelning av samhället där en stor och växande grupp mer eller mindre

permanent ratas på arbetsmarknaden och hänvisas till ett liv i fattigdom. Särskilt allvarligt är att ungdomsarbetslösheten i hela EU, men i synnerhet i Sverige, ligger på en mycket hög nivå. De ungdomar som saknar tillräckliga kunskaper från skolan riskerar att få mycket svårt att ta sig in på arbetsmarknaden även när tillväxten tar fart. Ungdomarnas framtidstro och möjligheter är EU:s viktigaste tillgång. Insatser för att minska klyftorna i samhället, höja kvaliteten och förbättra resultaten i skolan liksom investeringar för att skapa nya chanser för dem som hoppat av skolan eller hamnat snett är helt nödvändiga.

För att klara konkurrensen på den globala marknaden ställs EU inför flera stora utmaningar. En av dem gäller arbetskraftens kompetens och rörlighet. Fram till 2020 förväntas antalet arbetstillfällen för högutbildade att öka med 16 miljoner i EU medan antalet arbetstillfällen för lågutbildade kommer att minska med ca 12 miljoner. En annan stor utmaning är den demografiska utvecklingen med en snabbt åldrande befolkning. Att generera tillväxt och jobb i en pressad ekonomi kräver en strategi som fungerar på både kort och lång sikt. Det akuta huvudproblemet är den skyhöga arbetslösheten, men i det längre perspektivet är utmaningen i stället brist på arbetskraft med rätt kompetens. En tillväxtfaktor med stor potential är ökad jämställdhet. Att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden är ett utmärkt verktyg för att få ekonomin att växa. Hittills har denna faktor förbisetts. Om den kvinnliga sysselsättningen i euroområdet höjdes till nuvarande manliga nivåer skulle resultatet kunna bli en BNP-ökning på uppemot 11 procent. I flera av de svagaste – och minst jämställda – ekonomierna är potentialen ännu större. I Spanien, Italien och Grekland skulle det kunna handla om BNP-ökningar på upp till 13, 19 respektive 21 procent. I Sverige har vi redan gjort stora tillväxtvinster via en mer jämställd arbetsmarknad och har därför kvar en potential på närmare 3 procent. Vi skulle dock tjäna mycket på att gå vidare och parallellt driva upp både den kvinnliga och den manliga sysselsättningen högt över den nivå som i dag gäller för männen.

Vi vill i det här sammanhanget lyfta fram de prioriteringar vi vill se i EU-samarbetet, och vi vill markera vår ståndpunkt när det gäller två principiellt viktiga aktuella sakfrågor inom arbetsmarknadsområdet.

Prioriteringar

Att bekämpa arbetslösheten måste ges högsta prioritet inom EU. Risken för att människor permanent ställs utanför arbetsmarknaden och hänvisas till ett marginaliserat liv i fattigdom måste tas på största allvar. Arbetslösheten bekämpas inte med sämre villkor utan med en aktiv arbetsmarknadspolitik och investeringar i välfärd och företagande. En modern arbetsmarknadspolitik måste investera i kunskap för rörlighet och konkurrenskraft. Särskilt fokus bör ligga på att bekämpa ungdomsarbetslösheten. En utbredd arbetslöshet bland ungdomar är ett av de allvarligaste hoten mot tillväxt och sysselsättning. Det krävs kraftfulla åtgärder för att ge arbets-

lösa ungdomar chansen att etablera sig på arbetsmarknaden genom utbildning och praktik som leder till jobb. Den öppna samordningsmetoden och gemensamma insatser inom t.ex. globaliseringsfonden bör användas.

En annan fråga som bör prioriteras är jämställdhet mellan kvinnor och män: Allt fler kvinnor förvärvsarbetar. Deras sysselsättningsgrad är emellertid fortfarande lägre än männens, trots att fler kvinnor än män studerar och har en universitetsexamen. Den finansiella krisen och budgetnedskärningar i dess spår riskerar att drabba kvinnor särskilt hårt då kvinnor inom EU utgör två tredjedelar av de anställda inom vård, skola och omsorg. Dessutom löper kvinnor också generellt sett en större risk att drabbas av fattigdom och låga pensioner. Fördelningen av familjeansvaret är fortfarande mycket ojämlig. Det är därför viktigt att de delar i välfärden som underlättar för kvinnor att förvärvsarbete inte nedmonteras utan så snabbt som möjligt stärks. Främst handlar det om barnomsorg, äldreomsorg och föräldraledighet. Det måste även skapas bättre möjligheter för kvinnor att gå från deltid till heltid. Ofrivilliga deltider över hela Europa är en viktig orsak till kvinnors svaga ställning på arbetsmarknaden. Det kräver en intensifierad kamp för en jämställd arbetsmarknad och insatser mot könsdiskriminering.

Skatte-, familje- och näringspolitiken ska premiera arbete och företagande bland kvinnor – inte leda till att kvinnors sysselsättningsgrad sjunker. Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för tillväxt och jobb inom EU.

Förmågan att utveckla nya jobb och nya företag avgörs av befolkningens kunskaper och kompetens. För att hantera risken för en ökande strukturell arbetslöshet bland dem som har låg utbildning eller en utbildning som inte är relevant, krävs en aktiv arbetsmarknadspolitik och trygghetssystem som kan utgöra bryggor från de gamla jobben till de nya som växer fram. Det krävs en arbetslinje som vilar på en utbildningslinje. Europeiska socialfonden har här en viktig roll att spela. Utbildning är viktigt både för individens frihet, trygghet och möjligheter till jobb och för samhällets förmåga till omställning, utveckling och tillväxt. Inom EU vill vi se en politik som öppnar dörrar för livslångt lärande med återkommande möjligheter för alla att lära nytt. Det behövs investeringar i kunskap av hög kvalitet på alla nivåer – från grundläggande utbildning till spetsforskning. Detta synsätt bör också präglade EU:s budgetarbete.

Medlemsländerna inom EU går mot en framtid med en allt högre andel äldre i befolkningen. Allt färre ska försörja allt fler. För att vi ska kunna konkurrera på en hårdare global marknad krävs det att fler arbetar mer och längre. Därför måste arbetsvillkor och arbetsmiljön utformas så att människor inte slits ut i förtid i arbetslivet. En förbättrad arbetsmiljö förutsätter insatser mot social dumpning och starka fackliga organisationer.

Två principiellt viktiga frågor

Bekämpa social dumpning och konkurrens genom låga löner

För oss socialdemokrater är det självklart att de som arbetar i Sverige ska ha lika lön och lika villkor – oavsett varifrån de kommer. Svenska kollektivavtal ska gälla alla som arbetar på den svenska arbetsmarknaden. Eftersom det finns en uppenbar risk för social dumpning och successivt sänkta löner är utstationeringsdirektivets utformning central för att säkerställa likvärdiga villkor för alla anställda i ett land. När utstationeringsdirektivet antogs av Europaparlamentet och ministerrådet rådde en bred enighet om att direktivet skulle utgöra en lägsta nivå för de löne- och anställningsvillkor som ett värdland kan kräva. EU-domstolen har dock i sina domar valt att tolka direktivet som ett tak, dvs. att domstolen har angivit en högsta nivå för de villkor som kan avkrävas ett gästande företag. Därför krävs nya politiska initiativ för att säkerställa karaktären av minimidirektiv så att likabehandling av löntagare kan garanteras. Domslut som de i Laval- och Ruffertfallen m.fl. visar att marknadskrafternas frihet har fått företräde framför de fackliga organisationernas möjlighet att hävda rimliga arbetsvillkor för sina medlemmar. En sådan utveckling innebär även problem med konkurrensneutralitet mellan företag på samma marknad. Dessa domar berör hela den europeiska arbetsmarknaden och har lett till stor oro och obalans i Europa. EU-domstolen har slagit in på en väg där löne- och anställningsvillkor blir ett konkurrensmedel i Europa. Det förväntade förslaget från kommissionen om en ny förordning, som brukar kallas Monti II, måste leda till att de inskränkningar av de fackliga rättigheterna som domarna i Laval- och Ruffertmålen gav upphov till elimineras.

Rörlighet över gränserna och öppenhet inför invandring är viktiga drivkrafter för ekonomisk utveckling. Därför är det angeläget att ge människor möjligheter att röra sig fritt på en europeisk arbetsmarknad. Men detta får inte användas som en förevändning för att pressa arbetstagarnas villkor nedåt. EU bör tydligare agera mot handel med människor för arbetskraftsexploatering. EU bör anta ett juridiskt bindande protokoll som tydliggör fackliga rättigheter.

Arbetsmiljöregler lika för alla anställda

Kommissionen lade i november 2011 fram en rapport om att minska regelbördan för små och medelstora företag och om att EU-regleringen särskilt ska anpassas till mikroföretagens behov (KOM(2011) 803 slutlig). I rapporten anges exempel på lättnader och undantag från EU-lagstiftning på vissa områden, framför allt på arbetslivets område. Särskilt nämns vissa arbetsmiljödirektiv och utstationeringsdirektivet. De tre fackliga centralorganisationerna LO, TCO och Saco har gemensamt protesterat mot att kommissionen särskilt fokuserar på när medlemsstaterna väljer att ha en bättre skyddsnivå, t.ex. på arbetsmiljöområdet. Arbetsmiljödirektiven är minimidirektiv och att implicit kritisera medlemsstater som vill ha eller

behålla bättre regler är oacceptabelt. I slutändan skulle det innebära att den lägsta tillåtna skyddsnivån också blir den högsta. För oss är det självklart att arbetsmiljöskyddet ska gälla för alla arbetstagare. Av rapportens exempel framgår att kommissionen finner det legitimt att undanta ett stort antal arbetstagare från viktiga delar av arbetsmiljöreglerna. Det är särskilt allvarligt mot bakgrund av att kommissionen meddelat att den inte kommer att lägga fram en ny strategisk plan för arbetsmiljön såsom planerat, med hänvisning till den ekonomiska krisen. Detta tyder på en betydande degradering av arbetsmiljöfrågorna.

Vi anser det självklart att alla arbetstagare i Europa ska ha rätt till en god arbetsmiljö. Vi motsätter oss därför starkt kommissionens förslag i detta avseende. Europeiska rådet ställde sig enligt uppgift bakom dessa förslag vid mötet den 9 december utan att Sveriges regering protesterade, vilket vi skarpt kritiserar.

I övriga frågor ansluter vi oss i allt väsentligt till utskottsmajoritetens ställningstagande.

2. Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse – motiveringen (MP)
av Bodil Ceballos (MP).

Ställningstagande

År 2012 kommer EU av naturliga skäl att präglas av den ekonomiska krisen, framför allt i euroländerna. Detta innebär givetvis att EU:s medlemsländer möter betydande utmaningar inte minst på arbetsmarknaden, där arbetslösheten generellt ökar i stället för att minska. Det är framför allt allvarligt att den höga arbetslösheten biter sig fast och att nivåerna är mycket höga, särskilt bland unga och bland de utrikes födda. Här är det uppenbart att satsningar är nödvändiga. Samtidigt ser vi att arbetet med att hantera klimatkrisen går trögt. Avsaknaden av en aktiv politik på detta område i dagsläget medför att koldioxidutsläppen inte minskar utan snarare ökar. I EU-kommissionens arbetsprogram för 2012, som fått namnet Att skapa europeisk förnyelse, saknas visioner och förslag som ligger i linje med den ambitiösa rubriken för att möta dessa utmaningar. Miljöpartiet vill se en grön omställning som är tydligt kopplad till skapandet av nya framtidsjobb – en Green New Deal på EU-nivå. Nya jobb kan skapas i bl.a. miljötekniksektorn genom energieffektiviseringar, satsningar på förnybara energikällor och investeringar i utbyggnad av utsläppsnål kollektivtrafik. Miljömässigt sunda och produktiva arbeten är grunden för uthålligheten i tillväxten. Den nordiska modellen visar att det är möjligt att skapa ett samhälle som är både ekonomiskt och socialt hållbart samtidigt som miljömässiga krav hålls på en hög nivå. I det sammanhanget är det också centralt att EU:s medlemsländer bedriver en aktiv politik för att

stimulera framväxten av små och medelstora företag. Det är där potentialen att driva fram en utveckling mot nya, gröna jobb är störst. Det bör därför bli enklare att starta och driva företag, även över nationsgränserna. Klimat- och jobbpolitik går hand i hand. Tyvärr ser vi nu att den ekonomiska krisen i flera fall leder till ökad arbetslöshet och att investeringar inom klimatområdet upphör eller skjuts på framtiden, bl.a. när det gäller utbyggnaden av kollektivtrafik och järnvägar och satsningar på en förnybar grön energiproduktion. Det är en olycklig utveckling som aktivt bör motverkas.

Politik ska handla om att möjliggöra för människor att forma sitt eget liv. I detta ligger självfallet även en stark strävan efter att ge människor möjlighet att röra sig fritt på en öppen arbetsmarknad i EU-området. Målet om en integrerad arbetsmarknad i EU får dock inte användas som en förväntning för att försämra arbetstagarnas villkor. Behovet av ständig omvandling ska balanseras mot grundläggande rättvisepprinciper. Det är inte acceptabelt att löntagare diskrimineras och får lön beroende på varifrån de kommer. Lika lön för lika arbete enligt lagar och avtal är en princip som ska gälla i hela EU. EU-rättsfall som Laval och Rüffert visar att hänsynen till den inre marknaden på ett olyckligt sätt har fått företräde framför fackens möjlighet att hävda rimliga arbetsvillkor för sina medlemmar. Här riskerar den svenska regeringens passivitet att ytterligare försvaga löntagares rättigheter i Sverige och andra EU-länder. Tyvärr tar den svenska regeringen heller inte några initiativ för att driva dessa frågor i EU. Det är också viktigt att värnandet av EU:s gemensamma arbetsmarknad inte används som ett argument för att stänga EU:s gränser för människor utanför unionen som vill komma hit och arbeta. Tack vare det nya regelverk – utan onödigt protektionism och onödiga hinder – som Miljöpartiet genomdrivit tillsammans med regeringen har Sverige nu en modell för arbetskraftsinvandring som även andra EU-länder välkomnas att anamma. Denna öppenhet för arbetskraftsinvandring bör emellertid också kompletteras med en integrationspolitik som är mer framgångsrik än den som tidigare och nuvarande svenska regeringar fört. Miljöpartiet vill också lyfta fram behovet av en tydligare och bättre utbildningspolitik. Samtidigt som flera länder i EU har betydande arbetslöshet finns sektorer som saknar kompetent arbetskraft. Behovet av vidareutbildning och kompetenshöjande insatser är därför stort. Här finns mycket för de enskilda länderna att göra, och det vore önskvärt om EU bidrog till att stärka möjligheterna till kompetenshöjande åtgärder och till livslångt lärande.

I frågan om arbetstidsdirektivet på EU-nivå, som det nu inletts förhandlingar om, ska det betonas att direktivet måste ge arbetsmarknadens parter möjlighet att reglera arbetstidsfrågan i kollektivavtal. Det finns inga fördelar med pekpinna från EU i denna fråga. Det är positivt att arbetsmiljöfrågorna lyfts upp på EU-nivå eftersom man kan se att det är ett område där Sverige har mycket att lära från andra länder. Sverige har tappat initiativkraften i denna fråga efter många års nedskärningar. För Miljöpartiet är

det av stor vikt att lyfta fram det förebyggande arbetet för en bra arbetsmiljö. Det är något som gynnar såväl den enskilda arbetstagaren som arbetsgivaren i form av ökad produktivitet och i förlängningen minskade kostnader. En aktiv politik på detta område är därmed ett viktigt konkurrensmedel i den framtida globala ekonomin. Jämställdhetspolitiken måste lyftas fram tydligare i hela arbetsprogrammet, inte minst i de centrala politiska initiativen, där den i dagsläget är i princip frånvarande. Fler kvinnor arbetar i dag än tidigare, men sysselsättningsgraden är ändå betydligt lägre än för män, och det finns betydande skillnader mellan de olika länderna i EU. Precis som i Sverige är de ofrivilliga deltiderna ett stort gissel i EU-länderna och ger kvinnorna en generellt svagare ställning på arbetsmarknaden. Miljöpartiet är övertygat om att en aktiv jämställdhetspolitik, inte minst inom näringspolitiken och välfärdssektorn, skapar förutsättningar för fler jobb. Betydelsen av en utbyggd offentlig barnomsorg för kvinnors ställning på arbetsmarknaden bör betonas. Det är dock positivt att EU-kommissionen särskilt vill lyfta fram frågan om de osakliga löneskillnaderna mellan kvinnor och män och behovet av en högre sysselsättningsgrad för kvinnor. Frågan om funktionshinderade möjligheter på arbetsmarknaden lyser med sin frånvaro i kommissionens arbetsprogram om att skapa en europeisk förnyelse, vilket Miljöpartiet beklagar. Även på detta område kan ett ökat utbyte av erfarenheter på EU-nivå skapa mervärde, och det är av största vikt att också funktionshinderade får del av den öppna arbetsmarknaden på EU-nivå.

Slutligen vill Miljöpartiet i likhet med majoriteten understryka att medlemsländerna själva måste behålla ansvaret för merparten av sysselsättningspolitiken och välfärdspolitiken. Den öppna samordningsmetoden på arbetsmarknadspolitikens område får inte utvecklas i riktning mot ökad styrning och kontroll från EU-institutionerna. Den bör även fortsättningsvis ha karaktären av ett utbyte av goda erfarenheter med tanke på att arbetsmarknadspolitikerna ser så olika ut i de 27 länderna. Dessa olikheter är något vi ska respektera och dra fördel av i stället för att se som problem. Miljöpartiet lägger stor vikt vid värnandet av den svenska modellen.

I övriga frågor ansluter vi oss i allt väsentligt till utskottsmajoritetens ställningstagande.

3. Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse – motiveringen (SD)
av Julia Kronlid (SD).

Ställningstagande

EU beslutade under 2010 om den s.k. Europa 2020-strategin som är tänkt att ersätta den misslyckade Lissabonstrategin. Sverigedemokraterna anser att Europa 2020-strategin som helhet är dyr och ineffektiv och vill se en

minskad avgift till EU. De budgetära konsekvenserna av Europa 2020-strategin genom den fleråriga budgetramen för perioden 2014–2020 bedöms motsvara ytterligare 10 miljarder kronor per år i svensk EU-avgift. Det kan Sverigedemokraterna inte ställa sig bakom, och vi avvisar därför det liggande förslaget till ny förordning om Europeiska socialfonden (ESF).

Aktiva arbetsmarknadsåtgärder, utbildningspolitik och socialpolitik ska inte genomföras genom politiska initiativ och konkreta stödåtgärder på EU-nivå utan är nationella angelägenheter. Enligt kommissionens budgetförslag för perioden 2014–2020 ska ESF tilldelas minst 84 miljarder euro, medan den totala "sammanhållningspolitiken" tilldelas 376 miljarder euro. Sverigedemokraterna menar att ESF-förslaget är förkastligt eftersom det dels är felaktigt i sak, dels strider mot den s.k. subsidiaritetsprincipen då arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken ska vara en angelägenhet för respektive nation. Om olika nationer vill samordna sin politik på dessa områden görs det lämpligen på bi- eller multilateral basis. Sverigedemokraterna vänder sig också emot kommissionens förslag att utvidga Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF). Den nya fonden går emot det nationella självbestämmandet och syftar till att svenska skattepengar ska gå till att motverka de negativa kortsiktiga effekterna på sysselsättningen som uppstår genom strukturomvandling. Graden av samfinansiering från EU ökas också från 50 till 65 procent i vissa fall för att fattiga EU-länder lättare ska kunna söka stöd från fonden utan att behöva bekosta åtgärden till särskilt stor del själva. Sverigedemokraterna menar att solidaritet med arbetslösa i andra länder mycket väl kan visas bilateralt mellan medlemsstater. Om olika medlemsstater eller enskilda vill skänka en del av sina pengar i solidarisk anda till arbetslösa jordbrukare eller andra arbetslösa i unionen står det dessa fritt att göra så. Arbetsmarknadspolitik ska dock inte utformas på EU-nivå utan av medlemsstaterna själva. Därmed strider förslaget mot subsidiaritetsprincipen.

Sverigedemokraterna anser inte heller att ungdomsarbetslösheten ska göras till en unionsfråga, vilket sker genom förslaget om ett ramverk på europeisk nivå för att minska ungdomsarbetslösheten. Varje land har olika förutsättningar och olika struktur på sin arbetslöshet. För att Sverige ska kunna komma till rätta med den höga ungdomsarbetslösheten krävs åtgärder utformade på nationell nivå. Vi avvisar framför allt EU:s fixering vid rörlighet som ett recept mot ungdomsarbetslöshet. Rörlighet måste innefatta frivillighet och ömsesidighet. Ökad rörlighet har inget egenvärde. Att utan särskild anledning driva igenom att samtliga länder i alla avseenden ska utöka möjligheterna till rörlighet är inte eftersträvansvärt. Detta gäller även bl.a. på utbildningsområdet där Sverigedemokraterna motsätter sig det utökade Erasmussamarbetet. Sverigedemokraterna menar att problem med arbetslöshet, social utslagning och fattigdom primärt är nationella angelägenheter. EU kan och ska inte bedriva arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik eller socialpolitik. För att uppnå ett så effektivt resultat som möjligt

bör varje land självt ansvara för att tillhandahålla den typ av kunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden. Samordning på EU-nivå riskerar att bli en ineffektiv väg för att komma till rätta med matchningsproblemet.

I EU pågår en diskussion om nya regler för säsongsarbete. När det gäller frågan om vilken maximal vistelsetid som är att betrakta som säsongsarbete för medborgare som kommer från länder utanför unionen anser Sverigedemokraterna att maximalt sex månaders arbete per år ska vara gränsen.

I övrigt hänvisar vi i Sverigedemokraterna till vår avvikande mening i arbetsmarknadsutskottets yttrande om kommissionens arbetsprogram för 2011 (2010/11:AU2y). Där framfördes bl.a. att svenska avtal ska gälla i Sverige och att EU:s utstationeringsdirektiv leder till ett uppluckrat anställningsskydd och dumpade löner. Sverigedemokraterna riktade också kritik mot den fria arbetskraftsinvandringen för utomeuropeiska medborgare som infördes 2008. Vi står fortfarande bakom dessa ställningstaganden.

Utrikesutskottet har i sitt utlåtande uttalat sig uppskattande om den europeiska öppenheten, något som Sverigedemokraterna på ett principiellt plan kan instämna i. Vi vill dock framhålla att villkoren för grannskapssamarbetet måste skärpas, såväl när det gäller rörlighet och ekonomisk integration som potentiell tillgång till den fria marknaden. I synnerhet vad gäller den framtida utvidgningsprocessen måste kraven skärpas. I övrigt när det gäller EU:s grannskapspolitik hänvisar vi till vårt särskilda yttrande i betänkande 2011/12:UU5.

Rörande utskottets syn på EU:s kapacitet för utrikesfrågor vill vi understryka att vi inte kan instämna i utskottets positiva inställning till en stärkt utveckling av EU:s gemensamma utrikes- och försvarspolitik. Sverigedemokraterna är kritiskt inställda till EU:s fördjupade utrikespolitiska integration och menar att denna process både har en begränsad förankring hos det svenska folket och dessutom ger riksdagen begränsade möjligheter till inflytande.

Sverigedemokraterna delar i huvudsak utskottets bedömning vad gäller Sveriges inställning till EU:s långtidsbudget. Vi anser dock att Sverige, så länge landet kvarstår som EU-medlem, ska verka för en större rabatt än den nuvarande med målet att Sverige ska upphöra att vara nettobidragsgivare till EU. Med anledning av detta kan vi alltså inte ställa oss bakom utgiftsökningar i budgeten. I övrigt står vi fast vid de yrkanden vi framfört via EU-nämnden.

I övriga frågor ansluter vi oss i allt väsentligt till utskottsmajoritetens ställningstagande.

4. Kommissionens meddelande KOM(2011) 777 Kommissionens arbetsprogram för 2012 – Att skapa europeisk förnyelse – motiveringen (V)
av Hans Linde (V).

Ställningstagande

Kommissionen skriver själv att hanteringen av den pågående krisen kommer att överskugga det mesta av arbetet framöver. Det är knappast någon överdrift. Katastrofala arbetslöshetsnivåer, offentliga nedskärningar, ökande fattigdom och en oviss framtid för miljontals medborgare i EU:s medlemsstater är redan ett faktum.

Sverige har nyligen gett sitt medgivande till att ingå i EU:s finanspakt. Detta är något som Vänsterpartiet starkt emotsätter sig. EU-kommissionen och EU-domstolen kommer att ges betydande makt över hur den ekonomiska politiken i framtiden kommer att utformas. Teknokrater från dessa institutioner – inte folkvalda – kommer i allt högre utsträckning att få sista ordet. Demokratin pressas tillbaka samtidigt som arbetslösheten och fattigdomen snabbt sprider sig inom EU. Vi är oroliga över var det här kommer att sluta.

Vänsterpartiet ser mycket allvarligt på den väg som stakats ut av EU:s institutioner för att möta krisen. Försämrade pensionsvillkor, lönesänkningar och inskränkningar i fackliga rättigheter har påtvingats de värst drabbade ländernas löntagare. Stick i stäv med tidigare utfästelser lägger sig nu EU i lönebildning och andra avtalade villkor i medlemsländerna.

Vänsterpartiet delar den skarpa kritik som bl.a. Europafacket riktat mot dessa inskränkningar i parternas autonomi. EU har redan ökat sitt inflytande över medlemsstaternas finanspolitik och ekonomiska politik. Om det i skrivande stund liggande förslaget om en finanspakt genomförs blir denna kontroll och övervakning ytterligare stadfast. I skuggan av en kris som orsakats av en illa genomtänkt valutaunion och otyglade bank- och finansinstitut håller därmed helt väsentliga delar av själva demokratin i EU:s medlemsländer på att avskaffas.

Medicinen som föreskrivs är knappast heller verksam för att avvärja krisen. När alla möjligheter att stimulera ekonomin i praktiken beskärs och det enda de värst krisdrabbade länderna tillåts göra är ytterligare besparingar blir det mycket svårare att bekämpa arbetslösheten och få fart på sysselsättningen. Risker är att krisen i själva verket fördjupas och förlängs genom den anbefallna strategin, till priset av ytterligare arbetslöshet, lägre löner och fattigdom.

Vänsterpartiet är i grunden kritiskt till själva utgångspunkterna för kommissionens allt överskuggande uppgift framöver. Om kommissionens övergripande mål att stimulera ökad sysselsättning och konkurrenskraft i EU ska kunna förverkligas behövs en helt annan inriktning på politiken. Ban-

kerna måste tvingas bära sina egna risker, och de värst drabbade länderna måste ges sådana lånevillkor att de kan ta sig ur den akuta krisen utan att det går ut över välfärden och löntagarnas villkor.

EU:s budget måste styras om från improduktiva jordbrukssubventioner till långsiktigt hållbara investeringar och grön omställning. Löntagarnas villkor och välfärd måste garanteras genom att grundläggande fackliga rättigheter och respekt för de nationella arbetsmarknadsmodellerna återupprättas.

Att säkerställa att de direktiv som antagits på arbetsrättens område ska tillämpas som minimidirektiv bör ha högsta prioritet för att förhindra att den ökade rörligheten inom EU sker till priset av lönedumpning och exploatering. Därutöver bör ett bindande socialt protokoll fogas till EU:s fördrag som slår fast att grundläggande fackliga rättigheter inte kan underordnas ekonomiska intressen på den inre marknaden.

I övriga frågor ansluter vi oss i allt väsentligt till utskottsmajoritetens ställningstagande.

BILAGA 1

Förteckning över granskat dokument

*Kommissionens arbetsprogram 2012 – Att skapa europeisk förnyelse,
KOM(2011) 777*

BILAGA 2

Förteckning över utlåtanden/List of Statements

Sammanställning över utlåtanden i riksdagen (februari 2011–februari 2012)

Totalt: 40 (varav 12 är subsidiaritetsprövningar)

Konstitutionsutskottet

The Committee on the Constitution

- Utlåtande 2010/11:KU26 Rapport från kommissionen om subsidiaritet och proportionalitet. KOM(2010) 547
- Utlåtande 2011/12:KU5 Förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten. KOM(2011) 345

Finansutskottet

The Committee on Finance

- Utlåtande 2010/11:FiU27 Europeiskt ramverk för hantering av banker i kris. KOM(2010) 579
- Utlåtande 2011/12:FiU19 Utlåtande över grönbok om möjligheterna att införa stabilitetsobligationer. KOM(2011) 818
- Utlåtande 2011/12:FiU14 Utlåtande om EU:s långtidsbudget 2014–2020. KOM(2011) 500
- Utlåtande 2010/11:FiU44 Grönbok om offentlig upphandling. KOM(2011) 15
- Utlåtande 2011/12:FiU29 Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om tillsyns krav för kreditinstitut och värdepappersföretag. KOM(2011) 452
- Utlåtande 2011/12:FiU17 Subsidiaritetsprövning av förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag. KOM(2011) 453

Justitieutskottet

The Committee on Justice

- Utlåtande 2010/11:JuU21 Kontroll av Europols verksamhet. KOM(2010) 776
- Utlåtande 2011/12:JuU10 Straffrätt i EU: garantier för ett effektivt genomförande av EU:s politik genom straffrättsliga åtgärder. KOM(2011) 573

- Utlåtande 2011/12:JuU6 Ett EU-system för att spåra finansiering av terrorism. KOM(2011) 429
- Utlåtande 2011/12:JuU4 Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål – Kommissionens utvärderingsrapport om direktiv 2006/24/EG. KOM(2011) 225
- Utlåtande 2011/12:JuU2 Tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande. KOM(2011) 327
- Utlåtande 2011/12:JuU17 Smart gränsförvaltning – valmöjligheter och framtida handlingsalternativ. KOM(2011) 680.
- Utlåtande 2011/12:JuU13 Subsidiaritetsprövning av förslag till gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna. KOM(2011) 560

Civilutskottet

The Committee on Civil Affairs

- Utlåtande 2010/11:CU21 Fri rörlighet för dokument. KOM(2010) 747
- Utlåtande 2010/11:CU27 En EU-ram för bolagsstyrning. KOM(2011) 164
- Utlåtande 2011/12:CU11 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag. KOM(2011) 635

Utrikesutskottet

The Committee on Foreign Affairs

- Utlåtande 2011/12:UU5 Översyn av den europeiska grannskapspolitiken. KOM(2011) 303
- Utlåtande 2011/12:UU6 Grönbok om system för exportkontroll för produkter med dubbla användningsområden. KOM(2011) 393

Miljö- och jordbruksutskottet

The Committee on Environment and Agriculture

- Utlåtande 2011/12:MJU7 Utlåtande med anledning av kommissionens meddelande om den gemensamma fiskeripolitikens internationella dimension. KOM(2011) 424
- Utlåtande 2011/12:MJU6 Säljfrämjande åtgärder m.m. för jordbruksprodukter. KOM(2011) 436
- Utlåtande 2010/11:MJU21 Utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen m.m. – en samlad marknadsordning. KOM(2010) 799
- Utlåtande 2011/12:MJU8 Utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen. KOM(2011) 634

Näringsutskottet*The Committee on Industry and Trade*

- Utlåtande 2011/12:NU7 Grönbok om distribution av audiovisuella verk i Europeiska unionen. KOM(2011) 427
- Utlåtande 2011/12:NU15 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer. KOM(2011) 658
- Utlåtande 2011/12:NU8 Subsidiaritetsprövning av EU-kommissionens förslag till direktiv om energieffektivitet. KOM(2011) 370

Skatteutskottet*The Committee on Taxation*

- Utlåtande 2010/11:SkU25 Grönbok om mervärdesskattens framtid. KOM(2010) 695
- Utlåtande 2010/11:SkU37 Subsidiaritetsprövning av direktivförslag om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB). KOM(2011) 121
- Utlåtande 2011/12:SkU12 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om skatt på finansiella transaktioner. KOM(2011) 594

Socialutskottet*The Committee on Health and Welfare*

- Utlåtande 2010/11:SoU17 En EU-agenda för barns rättigheter. KOM(2011) 60
- Utlåtande 2010/11:SoU13 EU:s handikappstrategi 2010–2020: Nya åtgärder för ett hinderfritt samhälle i EU. KOM(2010) 636

Socialförsäkringsutskottet*The Committee on Social Insurance*

- Utlåtande 2011/12:SfU8 Rätt till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare som är bosatta i EU. KOM(2011) 735

Kulturutskottet*The Committee on Cultural Affairs*

- Utlåtande 2010/11:KrU11 Grönbok om onlinespel på den inre marknaden. KOM(2011) 128

Utbildningsutskottet*The Committee on Education*

- Utlåtande 2010/11:UbU15 Grönbok om ett gemensamt strategiskt ramverk för EU:s finansiering av forskning och innovation. KOM(2011) 48
- Utlåtande 2011/12:UbU3 Grönbok om modernisering av direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer. KOM(2011) 367

Trafikutskottet*The Committee on Transport and Communications*

- Utlåtande 2010/11:TU22 Färdplan för ett gemensamt europeiskt transportområde. KOM(2011) 144

Arbetsmarknadsutskottet*The Committee on the Labour Market*

- **Utlåtande under arbete:** Utlåtande 2011/12:AU7 En Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare. KOM(2011) 455 (**planerad justering 2011-02-23, debatt 2012-03-21**)
- Utlåtande 2011/12:AU4 Subsidiaritetsprövning av förslaget till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation. KOM(2011) 609
- Utlåtande 2011/12:AU3 Subsidiaritetsprövning av förslaget till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020). KOM(2011) 608

BILAGA 3

Finansutskottets yttrande
2011/12:FiU3y

EU-kommissionens arbetsprogram 2012

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet gav den 15 december 2011 bl.a. finansutskottet möjlighet att yttra sig över *Kommissionens arbetsprogram 2012*, KOM(2011) 777 slutlig.

Finansutskottet behandlar i yttrandet framför allt de förslag i kommissionens arbetsprogram som berör utskottets beredningsområde.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Kommissionen antog arbetsprogrammet den 15 november 2011. En grundläggande ambition i programmet är att balansera behovet av att genomföra nya brådskande uppgifter (med anledning av den ekonomiska krisen) mot det pågående och långsiktiga arbetet med strukturella reformer i syfte att utforma en välmående och hållbar Europeisk union i framtiden. Till programmet finns bifogat en förteckning över de strategiska initiativ som kommissionen planerar att lägga fram under 2012, viktiga initiativ som är under övervägande 2013 och 2014 samt ett antal förslag till regelförenklingar med syfte att minska den administrativa bördan för företag, myndigheter och privatpersoner. Kommissionen lyfter fram fyra huvudområden i sitt arbetsprogram, nämligen att

- bygga ett stabilt och ansvarstagande EU
- bygga ett EU med hållbar tillväxt och solidaritet
- ge EU en stark stämma i internationella sammanhang
- skapa en bättre lagstiftning och effektivare tillämpning.

Av de initiativ som aviseras för 2012 har elva bedömts falla inom finansutskottets beredningsområde:

Ekonomi och valutapolitik

- de offentliga finanserna i EMU 2012

Europeisk statistik

- europeisk befolkningsstatistik

Inre marknaden och tjänster

- investerarskydd (två stycken)
- skuggbankssystem
- inre marknaden och pensionsfonder: tjänstepensionsinstitut
- översyn av direktivet om försäkringsförmedling
- direktivet om värdepapper
- slutavräkning
- försäkringsgarantisystem
- ändring av direktivet om finansiella konglomerat.

Finansutskottet tar i det följande upp ett antal olika frågor: den ekonomiska styrningen, utvecklingen på finansmarknadsområdet, subsidiaritetsprövningar samt EU:s långtidsbudget 2014 – 2020.

Utskottets ställningstagande

Den ekonomiska styrningen

Kommissionen påminner i arbetsprogrammet 2012 om att EU:s ekonomiska miljö under senare år har genomgått stora omvälvningar. I dokumenten om Europa 2020 anges hur EU och medlemsländerna kan samarbeta kring gemensamma målsättningar för att vända ekonomin mot tillväxt och sysselsättning, samtidigt som man lägger grunden till en hållbar framtid. Genom att anta lagstiftning om en bättre ekonomisk styrning (det s.k. sex-packet) har EU vidgat och stärkt bevakningen av den nationella politiken. Många medlemsstater står under starkt tillsyn enligt ett program för ekonomisk anpassning. Nya verktyg har tagits fram för att hantera det hittills oöverträffade trycket på statsfinanserna. Enligt kommissionen måste nu EU agera snabbt och bestämt för att genomföra och tidigarelägga reformerna.

Utskottet vill framhålla vikten av att respekten återställs för stabilitets- och tillväxtpakten. Det långsiktiga ansvaret för de offentliga finanserna och den samhällsekonomiska stabiliteten i medlemsstaterna är av central betydelse, både för att bevara trovärdigheten för finanspolitiken och för att förhindra stora och drastiska nedskärningar i välfärdssystemen.

Utvecklingen på finansmarknadsområdet

Sedan den ekonomiska krisen började har kommissionen genomfört en omfattande översyn av den finansiella lagstiftningen och tillsynen, bl.a. förslag till lagstiftning om derivat, kreditvärderingsinstitut, kapitaltäckningskrav, sundare och mer insynsvänliga värdepappersmarknader samt åtgärder mot marknadsmissbruk, framhåller kommissionen i arbetsprogrammet 2012. Målsättningen bör enligt kommissionen vara att slutföra reformerna 2012.

Vidare anger kommissionen att bestämmelserna om kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) ska ses över och ge ett bättre skydd samt stärka den inre marknaden. Investeringskydd och insyn är också i fokus genom ett förslag om krav på information innan avtal sluts om komplicerade investeringsinstrument och försäkringsförmedling.

Under 2011 har kommissionen lagt fram många viktiga förslag för att återställa finanssektorns bidrag till statsfinanserna och förbättra den inre marknaden. En översyn av tillämpningen av rekommendationen om tillgång till grundläggande betaltjänster ska också göras för att bedöma om ytterligare åtgärder behövs.

Utskottet välkomnar kommissionens arbete med att skapa en välfungerande finanssektor och anser att de områden som kommissionen föreslår för lagstiftning 2012 är relevanta för det arbetet. Utskottet vill dock betona att vissa åtgärder inte lämpar sig för fullharmonisering på EU-nivå. Som exempel kan nämnas kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (KOM(2011) 452 slutlig) som

var föremål för subsidiaritetsprövning under hösten 2011¹. Sveriges riksdag understryker i ett motiverat yttrande vikten av att det måste vara upp till medlemsstaterna själva att höja nivån på de grundläggande kapitalkraven om de anser det vara nödvändigt för att säkerställa den finansiella stabiliteten på nationell nivå. Enligt riksdagen strider det förslaget i dess nuvarande skick mot subsidiaritetsprincipen.

EU:s långtidsbudget 2014–2020

Kommissionen har i arbetsprogrammet för 2012 föreslagit en budget som ska komplettera de nationella utgifterna på områden där EU-åtgärder ger ett tydligt mervärde. Vidare anger kommissionen att det i åtstramningstider är viktigt att EU:s begränsade resurser ger så god avkastning som möjligt i form av framtida sysselsättning och tillväxt. Under förhandlingarna kommer kommissionen därför att sträva efter att förenkling, rationalisering och mervärde behålls som vägledande principer även i det slutliga förslaget.

Den 29 juni 2011 lämnade kommissionen förslag till en ny långtidsbudget för perioden 2014–2020. Långtidsbudgeten sätter bindande årliga tak för utgifterna och fördelar utgifterna på olika huvudrubriker. Kommissionens förslag innehåller även förändringar som rör EU-budgetens inkomster, de s.k. egna medlen. Därutöver rör förslagen även dagens system med budgetrabatter.

Utskottet är överens med kommissionen om att EU-budgeten bör reformeras och moderniseras och framhåller särskilt vikten av att restriktivitet ska präglade budgetpolitiken i EU.

Utskottet anför i utlåtande 2011/12:FiU14 att utskottet anser att det är positivt att kommissionens förslag innebär ökningar på områden som bidrar till tillväxt och har ett tydligt europeiskt mervärde såsom infrastrukturinvesteringar och forskning samt att minskningar föreslås inom jordbruks- och sammanhållningspolitiken. Däremot understryker utskottet bl.a. att det är kritiskt till kommissionens förslag när det gäller storleken på budgeten, som enligt utskottet bör frysas Realt. Utskottet motsätter sig också, med stöd av skatteutskottet, kommissionens förslag om att införa två nya egna medel, en skatt på finansiella transaktioner och en ny form av mervärdeskattebaserad avgift.

De nationella parlamentens roll i lagstiftningsarbetet på EU-nivå

I sitt arbetsprogram 2012 anger kommissionen att det är viktigt att EU:s lagstiftningsarbete fungerar väl på alla stadier. När lagarna utarbetas, tillämpas, utvärderas och uppdateras bör EU:s åtgärder kontrolleras så att de uppfyller stränga kvalitetskrav med avseende på effektivitet och relevans. Kommissionen anger också att den har ett särskilt ansvar för att dessa krav efterlevs på grund av dels sin förslagsrätt, dels sitt ansvar i egenskap av fördragets väktare. Både med avseende på sitt eget arbete och i de upp-

¹ Finansutskottets utlåtande 2011/12:FiU29.

gifter som innebär tillsyn över och tillämpning av antagen lagstiftning bör kommissionen se till att allmänheten, företagen och myndigheterna kan dra nytta av reformerna.

Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att en viktig beståndsdel i EU-samarbetet är principerna om subsidiaritet och proportionalitet och vikten av att dessa följs. Utskottet har under 2010 och 2011 behandlat en stor mängd subsidiaritetsärenden. De flesta av dessa ärenden har sin grund i de lagstifningsåtgärder som vidtagits på EU-nivå till följd av den ekonomiska krisen. Det är enligt utskottet av stor vikt att de nationella parlamenten ges så goda förutsättningar som möjligt när det gäller att granska förslagen. Utskottet ser det därför som mycket angeläget att förslag från kommissionen som ska bli föremål för subsidiaritetsprövning och som består av både ett direktiv och en förordning överlämnas till parlamenten vid den tidpunkt då båda rättsakterna har översatts till samtliga språk inom EU. Det har förekommit att åttaveckorsfristen börjat löpa för ett av förslagen innan det andra förslaget hunnit översättas, vilket avsevärt försvårat utskottets arbete att göra en grundlig subsidiaritetsprövning.²

Vidare vill utskottet uppmärksamma utrikesutskottet på artikel 5 i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Av artikeln framgår att utkastet till lagstifningsakter ska motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Utskottet kan konstatera att sådana redovisningar saknats eller varit bristfälliga i flera av kommissionens förslag. Som exempel kan nämnas två av kommissionens förslag till förordningar som hänvisades till finansutskottet under december månad 2011.³ Utskottet finner det mycket otillfredsställande att motivering saknas eller är bristfälliga eftersom det innebär ett merarbete att i efterhand söka få en motivering av förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen i det redan pressade tidsschema på åtta veckor som gäller för subsidiaritetsprövningar.

Stockholm den 24 januari 2012

På finansutskottets vägnar

Tommy Waidelich

² (KOM(2011) 452 slutlig) förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och (KOM(2011) 453 slutlig) förslag till direktiv om rätten att driva verksamhet i kreditinstitut och tillsynen över kreditinstitut och värdepappersföretag.

³ (KOM(2011) 819 slutlig) om skärpning av den ekonomiska övervakningen av de offentliga finanserna i medlemsstaterna som har, eller hotas av, allvarliga problem i fråga om sin finansiella stabilitet i euroområdet och (KOM(2011) 821 slutlig) om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerande av alltför stora underskott i medlemsstater inom euroområdet.

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tommy Waidelich (S), Elisabeth Svantesson (M), Pia Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Maryam Yazdanfar (S), Bo Bernhardsson (S), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Erik Almqvist (SD), Ulla Andersson (V) och Jörgen Andersson (M).

BILAGA 4

Arbetsmarknadsutskottets yttrande
2011/12:AU3y

Kommissionens arbetsprogram 2012

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 15 december 2011 att ge bl.a. arbetsmarknadsutskottet möjlighet att yttra sig över *Kommissionens arbetsprogram 2012 Att skapa europeisk förnyelse*, KOM(2011) 777 slutlig. Arbetsmarknadsutskottet behandlar i yttrandet framför allt de förslag i kommissionens arbetsprogram som berör utskottets beredningsområde.

Utskottets överväganden

Bakgrund

I *Kommissionens arbetsprogram 2012 Att skapa europeisk förnyelse*, KOM (2011) 777 slutlig, visar kommissionen hur kommissionsordförande José Manuel Barrosos politiska riktlinjer och tal om tillståndet i unionen ska genomföras i praktiken. Till arbetsprogrammet bifogas tre bilagor: en lista över planerade förslag för antagande under 2012–2014, en lista över förslag för förenkling och minskning av den administrativa bördan 2012–2014 och en lista över förslag under behandling som dras tillbaka.

Av de planerade förslag som aviseras för 2012 har sju preliminärt bedömts falla inom arbetsmarknadsutskottets beredningsområde (i några fall är utskottet ett av två möjliga alternativ, beroende på vilken konkret utformning förslagen ges). Av förslagen som aviseras för 2013 har tre preliminärt bedömts falla inom arbetsmarknadsutskottets beredningsområde. Av förslagen för förenkling och minskning av den administrativa bördan ska utskottet preliminärt bereda tre stycken.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att i spåren av de problem som flera euroländer har med sina offentliga finanser har oron på finansmarknaderna ökat. Dagens finansiella system är så sammanflätade att kriser sprids snabbt mellan länder. Så var exempelvis fallet under 2008, när problemen på de amerikanska bostads- och finansmarknaderna väldigt snabbt fick effekter för jobb och tillväxt också här i Sverige. Den svagare internationella utvecklingen riskerar även denna gång att påverka Sverige negativt, och tillväxten för 2012 har skrivits ned markant. I skuldstormens spår följer uppsägningar och arbetslöshet i omvärlden. Även effekterna på den svenska arbetsmarknaden väntas bli tydliga.

Finansiellt ansvarstagande är mot denna bakgrund enligt utskottets mening centralt. En svagare ekonomisk utveckling och stor osäkerhet ställer krav på säkerhetsmarginaler i de offentliga finanserna för att säkra att Sverige bevarar sitt handlingsutrymme. Utskottet anser att Sverige ska ha beredskap att kunna möta en kraftigare, mer varaktig avmattning på arbetsmarknaden.

Utskottet noterar att arbetslöshetsnivån (säsongjusterad) för EU som helhet steg något under 2011 från 9,6 procent i november 2010 till 9,8 procent i november 2011 enligt uppgifter från den europeiska statistikmyndigheten Eurostat (Eurostatistics 01/2012). Det innebär att ytterligare drygt 700 000 européer blev arbetslösa under 2011. Samtidigt finns det enligt

utskottets mening anledning att välkomna att Sverige utgör ett positivt undantag, med en sjunkande arbetslöshetsnivå (säsongjusterad), från 7,8 procent i november 2010 till 7,4 procent i november 2011.

För att möta den dubbla utmaningen med en åldrande befolkning och en hög andel utanför arbetskraften måste EU använda sin arbetskraftspotential fullt ut. Det gäller att långsiktigt öka tillgången på arbetskraft med full sysselsättning som mål. En ökad sysselsättningsgrad kommer att få dubbel effekt genom att den såväl stimulerar möjligheterna till tillväxt som förbättrar de långsiktiga offentliga finanserna. På det sättet kan man behålla och förbättra välfärden och öka den sociala sammanhållningen. Sysselsättning är det bästa botemedlet mot social utslagning, både för den enskilda människan och för samhället i stort.

Utskottet anser att det framför allt är medlemsländerna som måste anta denna utmaning. Sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitiken är och ska förbli ett nationellt ansvar. Genom den öppna samordningsmetoden kan Sverige lära av och lära ut till övriga medlemsstater, vilket utskottet ser mycket positivt på. Det är emellertid viktigt att den svenska regeringen i det fortsatta EU-arbetet håller emot en utveckling på arbetsmarknadsområdet i en överstatlig riktning. I synnerhet gäller det värnandet av den svenska modellen i form av bl.a. respekt för arbetsmarknadens parter autonomi och de avtal som de har träffat med varandra. Samarbetet inom den öppna samordningsmetoden ska enligt utskottets mening behålla sin karaktär av fritt tanke- och erfarenhetsutbyte.

En öppen arbetsmarknad

Mot bakgrund av behovet av att långsiktigt säkra tillgången på arbetskraft bör en ökad rörlighet på arbetsmarknaden ses som något positivt. Europa bör enligt utskottets mening bejaka en öppnare arbetsmarknad, både inom unionen och i förhållande till övriga världen. Utskottet kan konstatera att farhågorna om massiv social dumpning och s.k. social turism i samband med EU:s utvidgning visade sig vara felaktiga. Inte minst med tanke på den åldrande befolkningen kommer Europas länder att vara i behov av att människor från andra länder vill arbeta i unionens medlemsländer.

Steg som tas för att underlätta den fria rörligheten för arbetskraften är därför välkomna. Det är enligt utskottets mening positivt att kommissionen aviserar initiativ som stärker den inre marknaden och ett ökat forskningsutbyte och underlättar arbetssökande i andra medlemsländer. Utskottet fann det i förra årets yttrande (2010/11:AU2y) positivt att kommissionen i flaggskeppsinitiativet "En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen" lyfte fram arbetskraftsinvandringens bidrag för att möta arbetsmarknadens behov. Utskottet skulle ha välkomnat ett sådant ställningstagande även i arbetsprogrammet för 2012. Arbetskraftsinvandring ger enskilda möjligheter att förverkliga sina drömmar och stärker förutsättningarna att utveckla välfärden i Sverige och Europa.

Det är samtidigt, enligt utskottets mening, en viktig princip att medlemsstaterna inom ramen för EU-rätten har möjlighet att värna och utveckla sina respektive arbetsmarknadsmodeller. Enligt Lissabonfördraget ska EU respektera medlemsländernas nationella identitet som den kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer. På så sätt ska medlemsstaterna kunna bidra till att fördelarna med arbetskraftens fria rörlighet förenas med ett socialt ansvar och goda arbetsförhållanden.

I anslutning till detta kan utskottet konstatera att det lagstiftningsinitiativ med syfte att förbättra genomförandet och efterlevnaden av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare som kommissionen aviserade i sitt arbetsprogram för 2011 ännu inte kommit. Utskottet har dock under hand informerats om att någon form av initiativ väntas under februari 2012. Utskottet anser att kommissionen gör rätt i att koncentrera ansträngningarna på att förbättra tillämpningen och genomförandet av det nuvarande direktivet. Bland EU:s medlemsstater finns många olika arbetsmarknadsmodeller och olika syn på den rimliga balansen mellan den fria rörligheten för tjänster och arbetstagares rättigheter. Utskottet ser därför ingen anledning att ifrågasätta den uppfattning som tidigare framförts till utskottet av regeringsföreträdare att en omförhandling av direktivet skulle kunna leda till ett resultat som inte vore en förbättring ur svensk synvinkel.

När det gäller arbetstidsdirektivet noterar utskottet att arbetsmarknadens parter på EU-nivå den 15 november 2011 inledde förhandlingar om en översyn av direktivet. Förhandlingarna förväntas pågå under en niomånadersperiod. Utskottet välkomnar att parterna nu tar chansen att försöka bryta de låsningar som funnits i förhandlingarna mellan EU:s institutioner. Utskottet kan konstatera att den svenska linjen i förhandlingarna hela tiden har varit att direktivet måste ge större utrymme för arbetsmarknadens parter att reglera arbetstidsfrågor i kollektivavtal. Det bör, enligt utskottets mening, även fortsättningsvis vara utgångspunkten när förhandlingarna inom EU:s institutioner inleds.

En arbetsmarknad för alla

Att ta vara på varje människas bidrag till samhällsgemenskapen och sträva efter att varje kvinna och man ges möjlighet och incitament att etablera sig på arbetsmarknaden bör, enligt utskottets mening, vara centrala utgångspunkter för EU:s politik. Arbete skapar fria och självständiga människor som har makt att bestämma över sina egna liv. Utskottet kan konstatera att betydligt färre kvinnor än män har denna möjlighet. År 2010 var sysselsättningsgraden för europeiska kvinnor i åldersgruppen 20–64 år 62,1 procent enligt Eurostats statistik, medan den var 75,1 procent för män i samma ålder, en skillnad på 13 procentenheter. Att öka etableringsgraden för kvinnor är också nödvändigt för att göra Europa till en konkurrenskraftig ekonomi med hög tillväxt och sysselsättning.

Utskottet noterar att kommissionen för 2013 aviserar två förslag om samråd med arbetsmarknadens parter när det gäller dels att uppdatera EU-lagstiftningen om lika lön mellan kvinnor och män, dels att öka kvinnors deltagande i arbetslivet. Utskottet välkomnar att kommissionen uppmärksammar osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män och behovet av en högre sysselsättningsgrad för kvinnor. Samtidigt anser utskottet att det – mot bakgrund av vikten av att öka kvinnors sysselsättningsgrad för att kunna uppnå Europa 2020-strategins mål – vore önskvärt att kommissionen på ett tydligare sätt lät ett jämställdhetsperspektiv genomsyra även de centrala sysselsättningspolitiska initiativen.

Även i övrigt kräver den demografiska utvecklingen att outnyttjad arbetskraft i medlemsländernas ekonomier bättre tas till vara och att alla kvinnor och män ges chansen att bidra i en arbetsgemenskap. Utskottet anser att tröskeln in på arbetsmarknaden måste sänkas för exempelvis funktionsnedsatta. Personer med funktionsnedsättningar bör enligt utskottets mening ha samma rätt som andra att delta i arbetslivet.

När det gäller ungdomars väg till arbete anser utskottet att det är av särskild vikt att identifiera och fånga upp den grupp unga som riskerar att permanent utestängas från arbetsmarknaden. Utskottet vill därför betona vikten av bra utbildningssystem i Europa, utbildningssystem som stimulerar även svagare elever att fullfölja sin skolgång och som – genom exempelvis lärlingssystem och möjligheter till praktik – underlättar övergången mellan skola och arbetsliv. Utskottet ser positivt på att en likartad problemanalys görs i kommissionens nyligen presenterade meddelande Bättre möjligheter för unga, KOM(2011) 933. Utskottet vill emellertid betona att även frågan om hur ungas situation på arbetsmarknaden ska stärkas i första hand är ett nationellt ansvar, där EU:s roll bör vara stödjande och kompletterande, exempelvis genom att underlätta studier och arbetssökande i andra länder.

Utskottet vill också framhålla en god arbetsmiljö som ett viktigt konkurrensmedel i framtidens globala ekonomi. Förutom att det leder till bättre hälsa och ett längre arbetsliv för de enskilda arbetstagarna kan man förvänta sig positiva produktivitetseffekter av en god arbetsmiljö. Utskottet välkomnar därför att kommissionen aviserar flera förslag med sikte på en förbättrad arbetsmiljö. Dit hör den nya arbetsmiljöstrategin för åren 2013–2020 liksom exempelvis ett meddelande om hälsa och säkerhet och åtgärder mot mutagena och cancerogena ämnen.

Stockholm den 26 januari 2012

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Ylva Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ylva Johansson (S), Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S), Katarina Brännström (M), Maria Stenberg (S), Gustav Nilsson (M), Hans Backman (FP), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Hanif Bali (M), Mehmet Kaplan (MP), Lars-Axel Nordell (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Josefin Brink (V), Kerstin Nilsson (S), Lotta Olsson (M) och Göran Lindell (C).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (S)

Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Kerstin Nilsson (S) anför:

År 2012 präglas EU av ekonomisk kris. EU:s medlemsstater möter betydande utmaningar på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är rekordhög och ungdomsarbetslösheten utgör ett enormt hot. Utöver den aktuella krisen i flera medlemsländer möter Europa allt skarpare global konkurrens liksom växande krav på kompetens och rörlighet på arbetsmarknaden. Att bekämpa arbetslösheten och skapa förutsättningar för hållbar och uthållig tillväxt är enligt vår mening den absolut viktigaste politiska uppgiften. Helt andra och mer omfattande insatser behövs inom detta område än vad som görs i dag.

EU:s nuvarande fokus på svältkurer för de krisande euroländerna och upprepade attacker på löntagarnas rättigheter måste mötas av offensiva förslag som gynnar ekonomisk tillväxt, forskning och utbildning och kompetensutveckling samt aktiva insatser för att motverka arbetslösheten. Här finns en tydlig ideologisk skiljelinje i politiken. Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera massarbetslöshet vare sig i Sverige eller i EU. Därför måste tillväxt och jobb sättas högst på agendan.

De ensidiga och extrema åtstramningar som hittills dominerat krishanteringen har i realiteten fött en tillväxtkris. Med den nuvarande politiken räknar EU-kommissionen med att den årliga tillväxten inom EU under de kommande tio åren endast når upp till 1,25 procent. Det är hela 1 procentenhet lägre än förra decenniets snitt. Med så låg tillväxt går det varken att upprätthålla konkurrenskraften eller att effektivt sanera statsfinanserna. Politiken måste därför bli mer balanserad. Solida besparingar måste kompletteras med en mer seriös tillväxtsatsning. Europas framtid ligger inte i att konkurrera med låga löner utan med kompetens. Det kräver offentliga investeringar i utbildning, forskning och innovationsfrämjande insatser. Stark konkurrenskraft är för oss socialdemokrater förknippad med ett väl fungerande arbetsrättsligt skydd för arbetstagarna, trygga anställningar och goda arbetsvillkor. Framtidens EU måste vara ett socialt EU.

Den höga arbetslösheten riskerar att leda till en tudelning av samhället där en stor och växande grupp mer eller mindre permanent ratas på arbetsmarknaden och hänvisas till ett liv i fattigdom. Särskilt allvarligt är att ungdomsarbetslösheten i hela EU, men i synnerhet i Sverige, ligger på en mycket hög nivå. De ungdomar som saknar tillräcklig kunskap från skolan riskerar att få mycket svårt att ta sig in på arbetsmarknaden även när tillväxten tar fart. Ungdomarnas framtidstro och möjligheter är EU:s vikti-

gaste tillgång. Insatser för att minska klyftorna i samhället, höja kvaliteten och förbättra resultaten i skolan liksom investeringar för att skapa nya chanser för dem som hoppat av skolan eller hamnat snett är helt nödvändiga.

För att klara konkurrensen på den globala marknaden ställs EU inför flera stora utmaningar. En av dem gäller arbetskraftens kompetens och rörlighet. Fram till 2020 förväntas antalet arbetstillfällen för högutbildade att öka med 16 miljoner i EU medan antalet arbetstillfällen för lågutbildade kommer att minska med ca 12 miljoner. En annan stor utmaning utgörs av den demografiska utvecklingen med en snabbt åldrande befolkning.

Att generera tillväxt och jobb i en pressad ekonomi kräver en strategi som fungerar på både kort och lång sikt. Det akuta huvudproblemet är den skyhöga arbetslösheten, men i det längre perspektivet är utmaningen i stället brist på arbetskraft med rätt kompetens. En tillväxtfaktor med stor potential är ökad jämställdhet. Att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden är ett utmärkt verktyg för att få ekonomin att växa. Hittills har denna faktor förbisetts. Om den kvinnliga sysselsättningen i euroområdet höjdes till nuvarande manliga nivåer skulle resultatet kunna bli en BNP-ökning på uppemot 11 procent. I flera av de svagaste – och minst jämställda – ekonomierna är potentialen större. I Spanien, Italien och Grekland skulle det kunna handla om BNP-ökningar på upp till 13, 19 respektive 21 procent. I Sverige har vi redan gjort stora tillväxtvinster via en mer jämställd arbetsmarknad och har därför kvar en potential på närmare 3 procent. Vi skulle dock tjäna mycket på att gå vidare och parallellt driva upp både den kvinnliga och den manliga sysselsättningen högt över dagens nivå för männen.

Prioriteringar

Vi vill i det här sammanhanget lyfta fram de prioriteringar vi vill se i EU-samarbetet, och vi vill markera vår ståndpunkt när det gäller två principiellt viktiga aktuella sakfrågor inom arbetsmarknadsområdet.

- Aktiv arbetslöshetsbekämpning: Att bekämpa arbetslösheten måste ges högsta prioritet inom EU. Risker för att människor permanent ställs utanför arbetsmarknaden och hänvisas till ett marginaliserat liv i fattigdom måste tas på största allvar. Arbetslösheten bekämpas inte med sämre villkor utan med en aktiv arbetsmarknadspolitik och investeringar i välfärd och företagande. En modern arbetsmarknadspolitik måste investera i kunskap för rörlighet och konkurrenskraft. Särskilt fokus bör ligga på att bekämpa ungdomsarbetslösheten. En utbredd arbetslöshet bland ungdomar är ett av de allvarligaste hoten mot tillväxt och sysselsättning. Det krävs kraftfulla åtgärder för att ge arbetslösa ungdomar chansen att etablera sig på arbetsmarknaden genom utbildning och praktik som leder till jobb. Den öppna samordningsmetoden och gemensamma insatser inom t.ex. Globaliseringsfonden bör användas.

- Jämställdhet mellan kvinnor och män: Allt fler kvinnor förvärvsarbetar. Deras sysselsättningsgrad är emellertid fortfarande lägre än männens, trots att fler kvinnor än män studerar och har en universitetsexamen. Den finansiella krisen och budgetnedskärningar i dess spår riskerar att drabba kvinnor särskilt hårt då kvinnor inom EU utgör två tredjedelar av de anställda inom vård, skola och omsorg. Dessutom löper kvinnor också generellt sett en större risk att drabbas av fattigdom och låga pensioner. Fördelningen av familjeansvaret är fortfarande mycket ojämlig. Det är därför viktigt att de delar i välfärden som underlättar för kvinnor att förvärvsarbeta inte nedmonteras utan så snabbt som möjligt stärks. Framst handlar det om barnomsorg, äldreomsorg och föräldraledighet. Det måste även skapas bättre möjligheter för kvinnor att gå från deltid till heltid. Ofrivilliga deltider över hela Europa är en viktig orsak till kvinnors svaga ställning på arbetsmarknaden. Det kräver en intensifierad kamp för en jämställd arbetsmarknad och insatser mot könsdiskriminering.
- Skatte-, familje- och näringspolitiken ska premiera arbete och företagande bland kvinnor – inte leda till att kvinnors sysselsättningsgrad sjunker. Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för tillväxt och jobb inom EU.
- Konkurrera med kompetens: Förmågan att utveckla nya jobb och nya företag avgörs av befolkningens kunskaper och kompetens. För att hantera risken för en ökande strukturell arbetslöshet bland dem som har låg utbildning eller en utbildning som inte är relevant, krävs en aktiv arbetsmarknadspolitik och trygghetssystem som kan utgöra bryggor från de gamla till de nya jobb som växer fram. Det krävs en arbetslinje som vilar på en utbildningslinje. Europeiska socialfonden har här en viktig roll att spela. Utbildning är viktigt både för individens frihet, trygghet och möjligheter till jobb och för samhällets förmåga till omställning, utveckling och tillväxt. Inom EU vill vi se en politik som öppnar dörrar för livslångt lärande med återkommande möjligheter för alla att lära nytt. Det behövs investeringar i kunskap av hög kvalitet på alla nivåer – från grundläggande utbildning till spetsforskning. Detta synsätt bör också präglade EU:s budgetarbete.
- Den demografiska utmaningen: Medlemsländerna inom EU går mot en allt högre andel äldre i befolkningen. Allt färre ska försörja allt fler. För att vi ska kunna konkurrera på en hårdare global marknad krävs det att fler arbetar mer och längre. Därför måste arbetsvillkor och arbetsmiljö utformas så att människor inte slits ut i förtid i arbetslivet. En förbättrad arbetsmiljö förutsätter insatser mot social dumpning och starka fackliga organisationer.

Två principiellt viktiga frågor

Bekämpa social dumpning och konkurrens genom låga löner

För oss socialdemokrater är det självklart att de som arbetar i Sverige ska ha lika lön och lika villkor – oavsett varifrån de kommer. Svenska kollektivavtal ska gälla alla som arbetar på den svenska arbetsmarknaden. Efter som det finns en uppenbar risk för social dumpning och successivt sänkta löner är utstationeringsdirektivets utformning helt central för att säkerställa likvärdiga villkor för alla anställda i ett land.

När utstationeringsdirektivet antogs av Europaparlamentet och ministerrådet rådde en bred enighet om att direktivet skulle utgöra en lägsta nivå för de löne- och anställningsvillkor som ett värdland kan kräva. EU-domstolen har dock i sina domar valt att tolka direktivet som ett tak, dvs. att domstolen har angivit en högsta nivå för de villkor som kan avkrävas ett gästlande företag. Därför krävs nya politiska initiativ för att säkerställa karaktären av minimidirektiv så att likabehandling av löntagare kan garanteras.

Domslut som de i Laval- och Rüffertfallen m.fl. visar att marknadskrafternas frihet har fått företräde framför de fackliga organisationernas möjlighet att hävda rimliga arbetsvillkor för sina medlemmar. En sådan utveckling innebär även problem med konkurrensneutralitet mellan företag på samma marknad. Dessa domar berör hela den europeiska arbetsmarknaden och har lett till stor oro och obalans i Europa. EU-domstolen har slagit in på en väg där löne- och anställningsvillkor blir ett konkurrensmedel i Europa. Det förväntade förslaget från kommissionen om en ny förordning, som brukar kallas Monti 2, måste leda till att de inskränkningar av de fackliga rättigheterna som domarna i Laval- och Rüffertmålen gav upphov till elimineras.

Rörlighet över gränserna och öppenhet inför invandring är viktiga drivkrafter för ekonomisk utveckling. Därför är det angeläget att ge människor möjligheter att röra sig fritt på en europeisk arbetsmarknad. Men detta får inte användas som en förevändning för att pressa arbetstagarnas villkor nedåt. EU bör tydligare agera mot handel med människor för arbetskrafts-exploatering. EU bör anta ett juridiskt bindande protokoll som tydliggör fackliga rättigheter.

Arbetsmiljöregler lika för alla anställda

Kommissionen lade i november 2011 fram en rapport om att minska regelbördan för små och medelstora företag och att EU-regleringen särskilt ska anpassas till mikroföretagens behov (KOM(2011) 803 slutlig). I rapporten anges exempel på lätnader och undantag från EU-lagstiftning på vissa områden, framför allt på arbetslivets område. Särskilt nämns vissa arbetsmiljödirektiv och utstationeringsdirektivet. De tre fackliga centralorganisationerna LO, TCO och Saco har gemensamt protesterat mot att kommissionen särskilt fokuserar på när medlemsstaterna väljer att ha en

bättre skyddsnivå, t.ex. på arbetsmiljöområdet. Arbetsmiljödirektiven är minimidirektiv och att implicit kritisera medlemsstater som vill ha eller behålla bättre regler är oacceptabelt. I slutändan skulle det innebära att den lägsta tillåtna skyddsnivån också blir den högsta. För oss är det självklart att arbetsmiljöskyddet ska gälla för alla arbetstagare. Av rapportens exempel framgår att kommissionen finner det legitimt att undanta ett stort antal arbetstagare från viktiga delar av arbetsmiljöreglerna. Det är särskilt allvarligt mot bakgrund av att kommissionen meddelat att den inte kommer att lägga fram en ny strategisk plan för arbetsmiljön såsom planerat, med hänvisning till den ekonomiska krisen. Detta tyder på en betydande degradering av arbetsmiljöfrågorna.

Vi anser det självklart att alla arbetstagare i Europa ska ha rätt till en god arbetsmiljö. Vi motsätter oss därför starkt kommissionens förslag i detta avseende. Europeiska rådet ställde sig enligt uppgift bakom dessa förslag vid mötet den 9 december utan att Sveriges regering protesterade, vilket vi skarpt kritiserar.

2. Avvikande mening (MP)

Mehmet Kaplan (MP) anför:

År 2012 kommer EU av naturliga skäl att präglas av den ekonomiska krisen, framför allt i euroländerna. Detta innebär givetvis att EU:s medlemsländer möter betydande utmaningar inte minst på arbetsmarknaden, där arbetslösheten generellt ökar i stället för att minska. Det är framför allt allvarligt att den höga arbetslösheten biter sig fast och att nivåerna är mycket höga, särskilt bland unga och bland de utrikes födda. Här är det uppenbart att satsningar är nödvändiga. Samtidigt ser vi att arbetet med att hantera klimatkrisen går trögt. Avsaknaden av en aktiv politik på detta område i dagsläget medför att CO₂-utsläppen inte minskar utan snarast ökar. I EU-kommissionens arbetsprogram för 2012, som fått namnet *Att skapa europeisk förnyelse*, saknar jag visioner och förslag som ligger i linje med den ambitiösa rubriken för att möta dessa utmaningar.

Miljöpartiet vill se en grön omställning som är tydligt kopplad till skapandet av nya framtidsjobb – en Green New Deal på EU-nivå. Nya jobb kan skapas i bl.a. miljötekniksektorn genom energieffektiviseringar, satsningar på förnybara energikällor och investeringar i utbyggnad av utsläppsnål kollektivtrafik. Miljömässigt sunda och produktiva arbeten är grunden för uthålligheten i tillväxten. Den nordiska modellen visar att det är möjligt att skapa ett samhälle som är både ekonomiskt och socialt hållbart samtidigt som miljömässiga krav hålls på en hög nivå. I det sammanhanget är det också centralt att EU:s medlemsländer bedriver en aktiv politik för att stimulera framväxten av små och medelstora företag. Det är där potentialen att driva fram en utveckling mot nya, gröna jobb är störst. Det bör därför bli enklare att starta och driva företag, även över nationsgränserna. Klimat- och jobbpolitik går hand i hand. Tyvärr ser vi nu att

den ekonomiska krisen i flera fall leder till ökad arbetslöshet och att investeringar inom klimatområdet upphör eller skjuts på framtiden, bl.a. när det gäller utbyggnaden av kollektivtrafik och järnvägar och satsningar på en förnybar grön energiproduktion. Det är en olycklig utveckling som aktivt bör motverkas.

Politik ska handla om att möjliggöra för människor att forma sitt eget liv. I detta ligger självfallet även en stark strävan efter att ge människor möjlighet att röra sig fritt på en öppen arbetsmarknad i EU-området. Målet om en integrerad arbetsmarknad i EU får dock inte användas som en försvändning för att försämra arbetstagarnas villkor. Behov av ständig omvandling ska balanseras mot grundläggande rättvisepprinciper. Det är inte acceptabelt att löntagare diskrimineras och får lön beroende på varifrån de kommer. Lika lön för lika arbete enligt lagar och avtal är en princip som ska gälla i hela EU. EU-rättsfall som Laval och Rüffert visar att hänsynen till den inre marknaden på ett olyckligt sätt har fått företräde framför fackens möjlighet att hävda rimliga arbetsvillkor för sina medlemmar. Här riskerar den svenska regeringens passivitet att ytterligare försvaga löntagares rättigheter i Sverige och andra EU-länder. Tyvärr tar den svenska regeringen heller inte några initiativ för att driva dessa frågor i EU.

Det är också viktigt att värmandet av EU:s gemensamma arbetsmarknad inte används som ett argument för att stänga EU:s gränser för människor utanför unionen som vill komma hit och arbeta. Tack vare det nya regelverk – utan onödig protektionism och hinder – som Miljöpartiet genomdrivit tillsammans med regeringen har Sverige nu en modell för arbetskraftsinvandring som även andra EU-länder välkomnas att anamma. Denna öppenhet för arbetskraftsinvandring bör emellertid också kompletteras med en integrationspolitik som är mer framgångsrik än den som tidigare och nuvarande svenska regeringar fört.

Jag vill också lyfta fram behovet av en tydligare och bättre utbildningspolitik. Samtidigt som flera länder i EU har betydande arbetslöshet finns sektorer som saknar kompetent arbetskraft. Behovet av vidareutbildning och kompetenshöjande insatser är därför stort. Här finns mycket för de enskilda länderna att göra, och det vore önskvärt att EU bidrar till att stärka möjligheterna till kompetenshöjande åtgärder och till livslångt lärande.

I frågan om arbetstidsdirektivet på EU-nivå, som det nu inletts förhandlingar om, ska det betonas att direktivet måste ge arbetsmarknadens parter möjlighet att reglera arbetstidsfrågan i kollektivavtal. Det finns inga fördelar med pekpinna från EU i denna fråga.

Det är positivt att arbetsmiljöfrågorna lyfts på EU-nivå eftersom man kan se att det är ett område där Sverige har mycket att lära från andra länder. Sverige har tappat initiativkraften i denna fråga efter många års nedskärningar. För Miljöpartiet är det av stor vikt att lyfta fram det förebyggande arbetet för en bra arbetsmiljö. Det är något som gynnar såväl

den enskilda arbetstagaren som arbetsgivaren i form av ökad produktivitet och i förlängningen minskade kostnader. En aktiv politik på detta område är därmed ett viktigt konkurrensmedel i den framtida globala ekonomin.

Jämställdhetspolitiken måste lyftas tydligare i hela dokumentet, inte minst i de centrala politiska initiativen, där den i dagsläget är i princip frånvarande. Fler kvinnor arbetar i dag än tidigare, men sysselsättningsgraden är ändå betydligt lägre än för män, och det finns betydande skillnader mellan de olika länderna i EU. Precis som i Sverige är de ofrivilliga deltiderna ett stort gissel i EU-länderna och ger kvinnorna en generellt svagare ställning på arbetsmarknaden. Miljöpartiet är övertygat om att en aktiv jämställdhetspolitik, inte minst inom näringspolitiken och välfärdssektorn, skapar förutsättningar för fler jobb. Betydelsen av en utbyggd offentlig barnomsorg för kvinnors ställning på arbetsmarknaden bör betonas. Jag ser dock positivt på att EU-kommissionen särskilt vill lyfta fram frågan om de osakliga löneskillnaderna mellan kvinnor och män och behovet av en högre sysselsättningsgrad för kvinnor.

Frågan om funktionshindrades möjligheter på arbetsmarknaden lyser med sin frånvaro i kommissionens arbetsprogram om att skapa en europeisk förnyelse, vilket jag beklagar. Även på detta område kan ett ökat utbyte av erfarenheter på EU-nivå skapa mervärde, och det är av största vikt att också funktionshindrade får del av den öppna arbetsmarknaden på EU-nivå.

Slutligen vill jag i likhet med majoriteten understryka att medlemsländerna själva måste behålla ansvaret för merparten av sysselsättningspolitiken och välfärdspolitiken. Den öppna samordningsmetoden på arbetsmarknadspolitikens område får inte utvecklas i riktning mot ökad styrning och kontroll från EU-institutionerna. Den bör även fortsättningsvis ha karaktären av ett utbyte av goda erfarenheter med tanke på att arbetsmarknadspolitiken ser så olika ut i de 27 länderna. Dessa olikheter är något vi ska respektera och dra fördel av i stället för att se som problem. Miljöpartiet lägger stor vikt vid värmandet av den svenska modellen i form av bl.a. respekt för arbetsmarknadens parter autonomi.

3. Avvikande mening (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

EU beslutade under 2010 om den s.k. Europa 2020-strategin som är tänkt att ersätta den misslyckade Lissabonstrategin. Jag anser att Europa 2020-strategin som helhet är dyr och ineffektiv. Sverigedemokraterna vill se en minskad avgift till EU. De budgetära konsekvenserna av Europa 2020-strategin genom den fleråriga budgetramen för perioden 2014–2020 bedöms motsvara ytterligare 10 miljarder kronor per år i svensk EU-avgift. Det kan jag inte ställa mig bakom.

Jag avvisar det liggande förslaget till ny förordning om Europeiska socialfonden (ESF). Aktiva arbetsmarknadsåtgärder, utbildningspolitik och socialpolitik ska inte genomföras genom politiska initiativ och konkreta

stödåtgärder på EU-nivå utan är nationella angelägenheter. Enligt kommissionens budgetförslag för perioden 2014–2020 ska ESF tilldelas minst 84 miljarder euro, medan den totala "sammanhållningspolitiken" tilldelas 376 miljarder euro. Jag menar att ESF-förslaget är förkastligt dels eftersom det är felaktigt i sak, dels eftersom det strider mot den s.k. subsidiaritetsprincipen då arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken ska vara en angelägenhet för respektive nation. Om olika nationer vill samordna sin politik på dessa områden görs det lämpligen på bi- eller multilateral basis.

Jag vänder mig också emot kommissionens förslag att utvidga Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF). Den nya EGF går emot det nationella självbestämmandet och syftar till att svenska skattepengar ska gå till att motverka de negativa kortsiktiga effekterna på sysselsättningen som uppstår genom strukturomvandling. Samfinansieringsandelen ökas också från 50 till 65 procent i vissa fall för att fattiga EU-länder lättare ska kunna söka stöd från fonden utan att behöva bekosta åtgärden till särskilt stor del själva. Sverigedemokraterna menar att solidaritet med arbetslösa i andra länder mycket väl kan visas bilateralt mellan medlemsstater. Om olika medlemsstater eller enskilda vill skänka en del av sina pengar i solidarisk anda till arbetslösa jordbrukare eller andra arbetslösa i unionen står det dessa fritt att göra så. Arbetsmarknadspolitik ska dock inte utformas på EU-nivå utan av medlemsstaterna själva. Därmed strider förslaget mot subsidiaritetsprincipen.

Sverigedemokraterna anser inte heller att ungdomsarbetslösheten ska göras till en unionsfråga genom förslaget om ett ramverk på europeisk nivå för att minska ungdomsarbetslösheten. Varje land har olika förutsättningar och olika struktur på sin arbetslöshet. För att Sverige ska kunna komma till rätta med den höga ungdomsarbetslösheten krävs åtgärder utformade på nationell nivå. Jag avvisar framför allt EU:s fixering vid rörlighet som ett recept mot ungdomsarbetslöshet.

Rörlighet måste innefatta frivillighet och ömsesidighet. Ökad rörlighet har inget egenvärde. Att utan särskild anledning driva igenom att samtliga länder i alla avseenden ska utöka möjligheterna till rörlighet är inte eftersträvansvärt. Detta gäller även bl.a. på utbildningsområdet där Sverigedemokraterna motsätter sig det utökade Erasmussamarbetet. Sverigedemokraterna menar att problem med arbetslöshet, social utslagning och fattigdom primärt är nationella angelägenheter. EU kan och ska inte bedriva arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik eller socialpolitik. För att uppnå ett så effektivt resultat som möjligt bör varje land självt ansvara för att tillhandahålla den typ av kunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden. Unionssamordning riskerar att bli en ineffektiv väg för att komma till rätta med matchningsproblemet.

I EU pågår en diskussion om nya regler för säsongsarbete. När det gäller frågan om vilken maximal vistelsetid som är att betrakta som säsongsarbete för säsongsarbetare som kommer från länder utanför unionen anser jag att maximalt sex månaders arbete per år ska vara gränsen.

I övrigt hänvisar jag till vår avvikande mening i förra årets yttrande om kommissionens arbetsprogram för 2011 (se 2010/11:AU2y). Där framförde jag bl.a. att jag anser att svenska avtal ska gälla i Sverige och att EU:s utstationeringsdirektiv leder till ett uppluckrat anställningsskydd och dumpade löner. Jag riktade också kritik mot den fria arbetskraftsinvandringen för utomeuropeiska medborgare, som infördes 2008. Jag står fortfarande bakom dessa och övriga ställningstaganden.

4. Avvikande mening (V)

Josefin Brink (V) anför:

Kommissionen skriver själv att hanteringen av den pågående krisen kommer att överskugga det mesta av arbetet framöver. Det är knappast någon överdrift. Katastrofala arbetslöshetsnivåer, offentliga nedskärningar, ökande fattigdom och en oviss framtid för miljontals medborgare i EU:s medlemsstater är redan ett faktum.

Vänsterpartiet ser mycket allvarligt på den väg som stakats ut av EU:s institutioner för att möta krisen. Försämrade pensionsvillkor, lönesänkningar och inskränkningar i fackliga rättigheter har påtvingats de värst drabbade ländernas löntagare. Stick i stäv med tidigare utfästelser lägger sig nu EU i lönebildning och andra avtalade villkor i medlemsländerna. Vänsterpartiet delar den skarpa kritik som bl.a. Europafacket riktat mot dessa inskränkningar i parternas autonomi.

EU har redan ökat sitt inflytande över medlemsstaternas finanspolitik och ekonomiska politik. Om det förslag som i skrivande stund ligger om en finanspakt genomförs blir denna kontroll och övervakning ytterligare stadfast. I skuggan av en kris som orsakats av en illa genomtänkt valutaunion och otyglade bank- och finansinstitut håller därmed helt väsentliga delar av själva demokratin i EU:s medlemsländer på att avskaffas.

Medicinen som föreskrivs är knappast heller verksam för att avvärja krisen. När alla möjligheter att stimulera ekonomin i praktiken beskärs och det enda de värst krisdrabbade länderna tillåts göra är ytterligare besparingar blir det mycket svårare att bekämpa arbetslösheten och få fart på sysselsättningen. Risker är att krisen i själva verket fördjupas och förlängs genom den anbefallna strategin, till priset av ytterligare arbetslöshet, lägre löner och fattigdom.

Vänsterpartiet är i grunden kritiskt till själva utgångspunkterna för kommissionens allt överskuggande uppgift framöver. Om kommissionens övergripande mål att stimulera ökad sysselsättning och konkurrenskraft i EU ska kunna förverkligas behövs en helt annan inriktning på politiken. Bankerna måste tvingas bära sina egna risker, och de värst drabbade länderna måste ges sådana lånevillkor att de kan ta sig ur den akuta krisen utan att det går ut över välfärden och löntagarnas villkor.

EU:s budget måste styras om från improduktiva jordbrukssubventioner till långsiktigt hållbara investeringar och grön omställning. Löntagarnas villkor och välfärd måste garanteras genom att man återupprättar grundlägg-

gande fackliga rättigheter och respekt för de nationella arbetsmarknadsmodellerna. Att säkerställa att de direktiv som antagits på arbetsrättens område ska tillämpas som minimidirektiv bör ha högsta prioritet för att förhindra att den ökade rörligheten inom EU sker till priset av lönedumpning och exploatering.

Därutöver bör ett bindande socialt protokoll som slår fast att grundläggande fackliga rättigheter inte kan underordnas ekonomiska intressen på den inre marknaden fogas till EU:s fördrag.